

12. Fotóriport – A marosvásárhelyi „skóla”

2010.

4.
SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2010. ÁPRILIS • 4. SZÁM

Vélemények a tanügyi törvénytervezetről

1.

Negyedik osztályosok iskolaválasztása

16.

Fotó • BIRÓ ISTVÁN

ISSN 2065-9725

9 772065 972004

ÁRA 3,5 LEI

Gábor Áron ágyúja Sepsiszentgyörgyön várja látogatóit

A legendás ágyúöntő, Gábor Áron emléke előtti tisztelgés jegyében várta Háromszék az idei március idusát. Közel négy évtizednyi „száműzetés” után hazaérkezett Gábor Áron ágyúja. A hazatérés kétségtelenül sokkal több múzeumtörténeti megvalósításnál: olyan érzelmi mélységekig hat, olyan erőteljes öntudati töltetet kölcsönöz, mint egyetlen más '48-as emlék sem. Az 1848-as háromszéki önvédelmi harc egyetlen fennmaradt ágyúját március 12-én este mutatták be a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeumba az In memoriam Gábor Áron elnevezésű kiállítás keretében.

A legendás ágyú azóta „megmutatta magát” a kézdivásárhelyi Céhtörténeti Múzeumban is, aztán visszatért Sepsiszentgyörgyre. Eddig több mint tízezer látogató volt kíváncsi a székelység nagy ereklyéjére. Önt és kedves családját is szeretettel várjuk a Székely Nemzeti Múzeumban.

Az 1848-as háromszéki önvédelmi harc felvétele szempontjából óriási jelentőségű volt Gábor Áron lelkes szabadságharcos magatartása, aki az 1848. november 15–16-i székgyűlésen bejelentette ágyúöntési törekvéseit. Ennek hatására is 1848. november 28-án Sepsiszentgyörgyön elhatározták a fegyveres önvédelem felvállalását. A forradalom kezdeti szakaszában Gábor Áron mint szabadságharcos és ágyúöntő tűnt ki, később a hadiipar vezetőjeként s mérnökeként,

valamint a székely tüzérség megteremtőjeként alkotott maradandót. Kézdivásárhelyen Gábor Áron vezetése alatt Turóczi Mózes rézöntő műhelyében 1849. január közepe és június 25-e között 64 három- és hatfőtűs ágyú készült. A forradalom és szabadságharc leverése után a megmaradt ágyúkat a honvédek elásták, hogy ne kerüljenek az ellenség kezébe. Egyes feljegyzések, legendák az Olt, Maros medrében, a Vöröstoronyi-, a Tömösi-szorosban és más csatahelyeken elásott ágyúkról regélnek, de eddig egyetlen eredeti ágyúcső került elő. 1906. augusztus 18-án délután 3 óra körül a Rudolf Kórház udvarán – az egykori kapitányi szállás és kerekeshely közelében – az épület utcai részének belső végétől tizenhárom méter távolságra a Jakovovits József kolozsvári vízvezeték-szerelő irányításával dolgozó földmunkások bukkantak az ágyúcsőre, amelynek legmélyebben fekvő része a föld színe alatt ötvenöt centiméterre volt. Tekintve, hogy az udvart időközben még feltöltötték, megállapítható, hogy az elrejtése idején az ágyút alig tíz centiméteres földréteg borította. Gábor Áron 1849. június 14-én a hadügyminiszternek címzett jelentésében megemlíti: „Munkán áll még 10 ágyú.” Valószínű, hogy a megtalált ágyúcső ezek egyike, amelyet nem is szereltek fel, hiszen a cári csapatok június 25-én vonultak be Kézdivásárhelyre, és feldúlták az ágyúöntő- és kerekeshelyt.

Vélemények a tanügyi törvénytervezetről

Az elmúlt időszakban a romániai magyar oktatás fő kérdésévé vált a kormány által elfogadott tanügyi törvénytervezet, amelynek bár több pontját is vitathatónak tartják az érintettek – szakemberek, pedagógusok, szülők –, egészében véve úgy ítélik meg, hogy az egész oktatási rendszer, illetve az anyanyelvű oktatás számára is vitathatatlanul pozitív változtatásokat tartalmaz. A Magyar Közoktatás kérdésére Lakatos András, az RMDSZ oktatásért felelős ügyvezető alelnöke, iskolaigazgató, Király András oktatásügyi államtitkár, Vörös Alpár fizikatanár, a kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum igazgatója, és Rácz Levente szülő fejtette ki véleményét a törvénytervezetről.

Lakatos András, az RMDSZ oktatásért felelős ügyvezető alelnöke, iskolaigazgató:

A közvitára bocsátott, a kormány által elfogadott, a parlament elé terjesztett tanügyi törvénytervezet a legjobb tervezet, ami az elmúlt 20 évben megszületett Romániában. A kisebbségi oktatásra vonatkozóan számos igen jelentős előrelépést sikerült elérni egy távlatilag előremutató kontextusban. A törvény szellemisége – mivel a decentralizációt és valós, az egész rendszert átfogó reformot célozza meg – mindenképpen dicséretes. Ez azért is lényeges, mert nem lehet a kisebbségi oktatást kiragadni a romániai oktatás egészéből: tehát ha a törvény alapkonceptiója nem lenne összhangban a kisebbségi résszel vagy fordítva, akkor nem

akarnak csinálni”. Pont ellenkezőleg, ez a változtatás alapvetően azt a célt szolgálja – és remélhetőleg a metodológia is megfelelő lesz arra –, hogy az óvoda és az iskola közti átmenet ne legyen olyan drasztikus, hanem az előkészítő év – program és tevékenységek tekintetében is – inkább közelítsen az óvodához. Véleményem szerint még az első osztálynak is inkább óvodaszerűnek, mint iskolaszerűnek kellene lennie: legyen 2 év, hogy a gyerek életkori sajátosságainak, érettségének megfelelően minél kisebb megrázkódtatással alkalmazkodhasson az iskolához. Jelenleg az előkészítő csoportok nem képezik a kötelező oktatás részét, és így ezek csak nagyvárosokban és megfelelő gyereklétszám mellett működhetnek, az óvodák nagy többségében továbbra is vegyes korosztályú csoportokban foglalkoznak az óvónők a gyerekekkel.

Lakatos András •

- „A kisebbségi oktatásra vonatkozóan számos igen jelentős előrelépést sikerült elérni egy távlatilag előremutató kontextusban. A törvény szellemisége – mivel a decentralizációt és valós, az egész rendszert átfogó reformot célozza meg – mindenképpen dicséretes. Ez azért is lényeges, mert nem lehet a kisebbségi oktatást kiragadni a romániai oktatás egészéből: tehát ha a törvény alapkonceptiója nem lenne összhangban a kisebbségi résszel vagy fordítva, akkor nem lehetne azt alkalmazni.”

lehetne azt alkalmazni. Az oktatási szinteket, az iskola vezetését illető alapvető változtatások is mindenképp előremutatóak, és egy EU-konform oktatási rendszer kialakítását teszik lehetővé: egy olyan oktatási rendszerét, amelyben eljuthatunk oda, hogy az a gyerekközpontú oktatás, amelyről eddig – legtöbbször csak – beszéltünk, valóban megvalósulhasson. Ennek megfelelően a tervezet csökkenti a kötelező közlendő információmennyiséget, az órák számát, nagyobb szabadságot ad a tanárnak, hogy a gyerek életkori sajátosságaihoz igazodva tudja oktatni-nevelni a diákokat.

Rengeteg vita alakult ki annak kapcsán, hogy miért kellett az előkészítő évet a kötelező oktatás részévé tenni. Többek közt azt is hallani lehetett, hogy „óvodából iskolát

A tervezet másik vitatott pontja, hogy az általános iskola időtartamát 5 évre terjesztik ki, és a diákok a 9. osztály végén lépnek a líceumba. Szerintem ennek is számos előnye van: a gyerek fejlődési sajátosságainak megfelelően ebben az életkorban egy év az éres, a mentalitás szempontjából rengeteget jelent, így a gyerek érettebben és több tapasztalat birtokában dönthet további tanulmányait illetően. Az anyanyelvű oktatás szempontjából pedig ez a lépés kimondottan előnyös: a statisztikák egyértelműen igazolják, hogy a nyolcadikból kilencedikbe való átmenetkor veszítjük el a legtöbb gyereket az anyanyelvű oktatásból. Minisztériumi kimutatás szerint országos szinten a líceumba való átmenetkor a gyerekek közel egyötöde eltűnik a rendszerből. A magyar nyelven tanuló diákok esetén ez az arány sokkal rosszabb (több mint kétszeres, 2001-ben például 48,8%, azaz 20 497 tanuló!!!, Murvai László: Kulcsok és

- „A statisztikák egyértelműen igazolják, hogy a nyolcadikból kilencedikbe való átmenetkor veszítjük el a legtöbb gyereket az anyanyelvű oktatásból. Minisztériumi kimutatás szerint országos szinten a líceumba való átmenetkor a gyerekek közel egyötöde eltűnik a rendszerből.”

zárak. Corvin kiadó, 2005.), ugyanis vagy egyáltalán nem folytatja 8. osztály után a tanulmányait, vagy ha bekerül a nagyvárosba, megfelelő anyanyelvű képzési kínálat hiányában román tagozatra iratkozik. Az új rendszerben több mint tízezer magyar gyerek részesülhet még egy évig anyanyelvű oktatásban (több tanári állás a magyar pedagógusoknak!!!), maradhat a családban, családközei, megszokott környezetében, ami anyagi szempontból sem mellékes, hiszen a szülőnek sem mindegy, hogy a gyereket három vagy négy évig kell városra járatnia, vállalva az ingázási és a kolégiumi költségeket.

Ami a vidéki környezetben meglévő infrastruktúrát illeti, nem jelenthet különösebb problémát, hiszen 1990-ben a kötelező oktatás keretében szinte minden községközpontban 10 osztályos iskolák működtek, a jelenleginél jóval nagyobb diáklétszám mellett. Azoknak, akik a vidéki környezetben dolgozó (értsd: falusi vagy kisvárosi) pedagógusok felkészültségét kérdőjelezzük meg, csak annyit jeleznék, hogy ezek a kollégák is ugyanazt a képzőt, főiskolát vagy egyetemet végeztek, mint nagyvárosi társaik, és tapasztalataim szerint a kezük alól kikerülő vidéki diákok döntő többsége megállja a helyét.

Az iskola vezetése, menedzsmentje szempontjából sokat vitatott kérdés az iskola vezetőségi tanácsának összetétele, illetve hatásköre. (A legutóbbi változat szerint 4 önkormányzati képviselő, 4 szülő, 4 pedagógus és az igazgató alkotja a vezető testületet.)

Nem kell nekünk feltalálni a spanyolviaszt, elég, ha a nálunk fejlettebb országok modelljeit, tapasztalatait vesszük át. Meg kell végre érteni, hogy a rendszer átfogó reformját, a szubszidiaritás elvének érvényesülését, az intézményi autonómiát a jelenlegi centralizált rendszerben nem lehet megvalósítani. A tervezet rendelkezései lehetővé teszik, hogy az iskola valóban kiszolgálja a közösséget, és mint intézmény, igazodjék, alkalmazkodjék a helyi közösség igényeihez. Szerintem az a legtermészetesebb, hogy a tantestület képviselői mellett az iskolát fenntartó és mű-

önkormányzati képviselőt, háziorvost, lelkészt, akkor miért ne szólhatna bele, ki legyen gyerekeik óvónője, tanítója, iskolaigazgatója? Tudomásul kell venni, hogy az iskola szolgáltat, pedagógusain keresztül kiszolgál egy közösséget, legfőbb hivatása kell hogy legyen, hogy a lehető legjobb oktatást, nevelést biztosítsa gyermekei számára. Fontos az is, hogy az iskola fölötti napi kontrollt akarva-akaratlanul gyakorló közösség számára megadatik a lehetőség, hogy érdemben bekapcsolódjék az iskola életébe, ne csak javasolhasson, de részt is vehessen mind a döntéshozatalban, mind a végrehajtásban, ellenőrzésben. Annak viszont mindannyian tudatában kell lennünk, hogy a többletjogszolgáltatások és döntési kompetenciák közösségre történő átruházása egyben jóval nagyobb felelősséget is ró ránk.

Nem tudom elfogadni azokat az érveket sem, hogy a közösség nem érett meg erre, hogy a korrupt igazgatók azt csinálhatnak majd, amit akarnak. Meggyőződésem, hogy megszabadulva a diktatúra rémuralmától az emberek mára jóval nyitottabbak, érdekeltőbbek, kicsit lassan ugyan, de „igazi polgárokká” válnak. Egyre inkább tisztában vannak közösségük értékeivel, érdekeivel, így hosszabb távon nem lehet őket „átverni”, nem tolerálnak korrupt iskolaigazgatót vagy korrupt polgármestert.

Több kérdés fölmerült a címzetes státusz megszüntetésével kapcsolatban is. Ha valaki versenyvizsgával egy intézménynél címzetes státuszt szerzett, azt jelenti, hogy nem meghatározott, hanem meghatározatlan idejű munkaszerződése van. Ha iskolát akar váltani, akkor a megcélzott iskolánál versenyvizsga alapján kell megnyernie az ottani címzetes állást – az egész Európai Unióban ez a gyakorlat.

Király András, oktatásügyi államtitkár:

A '89 utáni – de az azt megelőző – időszakot is figyelembe véve véleményem szerint ez az egyik legjobb törvénytervezet. Egyrészt egységesen kezeli az oktatási rendszer egészét óvodás kortól az egyetemig, másrészt olyan változtatásokat foglal magában, amelyek biztosítják a rendszer fejlődését. És természetesen ami a legfőbb erénye, hogy a diákok állítja

- „Meg kell szüntetni az eddigi anakronisztikus állapotokat, amikor gyakorlatilag minden jelentős kérdésben a helyi közösséget megkerülve döntöttek, az iskola vezetésének nem maradt más választása, mint tudomásul venni és végrehajtani a „fentről leküldött ukázt”. Ha a helyi közösség megválaszthat polgármestert, önkormányzati képviselőt, háziorvost, lelkészt, akkor miért ne szólhatna bele, ki legyen gyerekeik óvónője, tanítója?”

ködtető önkormányzat képviselői és a szülők is benne legyenek abban a vezető testületben, amelyben megszületnek a legfontosabb döntések. Meg kell szüntetni az eddigi anakronisztikus állapotokat, amikor gyakorlatilag minden jelentős kérdésben a helyi közösséget megkerülve döntöttek, az iskola vezetésének nem maradt más választása, mint tudomásul venni és végrehajtani a „fentről leküldött ukázt”. Ha a helyi közösség megválaszthat polgármestert,

az oktatás középpontjába. Ami a kisebbségi oktatást illeti: úgy érzem, hogy sikerült belefoglalni a tervezetbe minden olyan elképzelést, amelyet 1989 után megfogalmaztunk: többek közt az anyanyelvű oktatást óvodától egyetemig. Jól tudjuk, hogy mekkora gond volt a nem román anyanyelvű diákok számára a román nyelv oktatása, elsajátítása. Ezeket a kérdéseket most a törvénytervezet megoldja azáltal, hogy a román nyelvet és irodalmat speciális tanterv és

Király András •

tankönyv alapján fogják oktatni, valamint a vizsgáztatás és számonkérés is ezen tanmenet alapján történik. Megoldódik a szintén régóta fennálló probléma: Románia földrajzának s a románok történelme oktatásának kérdése is – ez is anyanyelven fog megvalósulni. A kisebbségi rész első cikkelye eleve kimondja azt, hogy az anyanyelvi oktatásban minden tantárgyat anyanyelven oktassanak. Ami pedig a finanszírozási kérdéseket illeti: a kisebbségi iskolák megemelt kvótát fognak kapni, figyelembe véve, hogy a kisebbség sok helyen kis létszámú osztályokat tud csak működtetni, és így mindenki számára biztosítják az anyanyelven való oktatás feltételeit. Azt hiszem, hogy az új oktatási törvényt érdemes fenntartani, érdemes megfelelőképpen népszerűsíteni a szülők és a közösség körében, mert a másik nagy változtatás, hogy az iskolát tulajdonképpen a közösség mellé rendelik: magyarul olyan lesz az iskola, amilyent maga a közösség akar. Az iskola vezető tanácsában egyharmad részben szülők, egyharmad részben a helyi tanács képviselői és egyharmad részben pedagógusok vesznek részt. Ez az iskola fejlesztése tekintetében megosztja a feladatokat és a felelősséget is. Ha sikeresen ki tudjuk használni ezeket a lehetőségeket, ha a közösség tényleg magáénak fogja érezni az iskolát, a diákok jövőjét, akkor valóban jó iskoláink lesznek.

Egyébként ha nagyon kritikusan nézem a tervezetet, akkor meglátásom szerint az előkészítő évnek az óvodában kellett volna maradnia, a kilencedik osztályt pedig olyan évre használnám fel, amikor a diákoknak megadatik a „szintre hozás” lehetősége. Falusi vagy gyengébb iskolából bekerült diákoknak jót tett volna, ha a kilencedik osztály „szintrehozós” év lett volna, de egészében véve jónak tartom a tervezetet.

További lépések akkor történnek, amikor a törvénytervezet bekerül a parlamentbe. Előbb a képviselőház tanügyi bizottságához, majd a parlament plénumába – ott fognak körvonalazódni a kifogások, illetve a törvény támogatottságát meghatározó erővonalak. Én úgy érzem, hogy lényegében nem fog módosulni a törvény, végigmegy a törvénykezési szakaszon. Ezután következik egy meghatá-

- „Ami pedig a finanszírozási kérdéseket illeti:
- a kisebbségi iskolák megemelt kvótát fognak
- kapni, figyelembe véve, hogy a kisebbség sok
- helyen kis létszámú osztályokat tud csak mű-
- ködtetni, és így mindenki számára biztosítják
- az anyanyelven való oktatás feltételeit. Azt
- hiszem, hogy az új oktatási törvényt érdemes
- fenntartani, érdemes megfelelőképpen nép-
- szerúsíteni a szülők és a közösség körében.”

rozó időszak a törvény életében, amikor a szaktestületek, a minisztérium kidolgozza a működését. Ez időigényes kérdés, szeptembertől a törvény életbe lép bizonyos cikkelyek tekintetében, bizonyosakéban pedig már nincs idő arra, hogy életbe lépjen. A kerettantervet kell átgondolni, ott módosításokra lesz szükség, és arra már nincs elég idő. Ez a

struktúra 2010 szeptemberében ugyanaz marad, ami volt, majd a következő tanévtől számíthatnak az intézmények, a szülők, a pedagógusok a változásokra.

Vörös Alpár, fizikatanár, a kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum igazgatója:

Hetek óta a sajtó és a közbeszéd egyik fő témája, az izlandi vulkáni hamu terjedése mellett, a tanügy: az ellentmondásos fizetési rendszer, tanügyi sztrájk és lassan ezek mellett elhalványul az új tanügyi törvénytervezet. Az elmúlt évek

Vörös Alpár •

ben már lassan hozzászoktunk, hogy fél évenként-évenként közvitára bocsátanak egy tervezetet, és mindannyian lassan belefásulunk abba, hogy ismételten megtegyük javaslatainkat, hiszen egyik kormányzat sem volt hajlandó ezeket figyelembe venni. Ezúttal minden jel arra mutat, hogy a jelenlegi kormány eltökélt szándéka saját nevéhez kötni a következő korszak tanügyi törvényét. Összehasonlítva az előző évek szövegváltozataival, elmondható, hogy a mostani tervezet a leghaladóbb szellemű, igyekszik a jelenlegi rendszer nagy hibáit kiküszöbölni. Mégis miért ez a sietség, kérdezhetnénk, hiszen rövidesen minden oktatási terüle-

- „A kisebbségi oktatás szempontjából a
- vidéki oktatási hálózatunk teljes átrendező-
- dése hangsúlyosabbá fog válni az osztályok
- működéséhez szükséges minimális létszám
- megemelése miatt. Habár az intézmény veze-
- tőségének a hatáskörébe tartozik majd a mi-
- nimális létszám alatti osztályok felvállalása, a
- jelenlegi pénzügyi keretek kérdésessé teszik,
- hogy ilyen módon lehetséges legyen helyben
- tartani a diákokat vagy elkerülni a szimultán
- oktatás nehézségeit.”

ten gyökeres változásnak lehetünk szemtanúi, elszenvetők. Ilyen horderejű változásokat talán németországi példa alapján – ahol a 2004-ben elfogadott tanügyi törvényt csak 2007-től kezdték alkalmazni – csak a megfelelő alkalmazási metodológiák, kerettantervek és tantervek kidolgozása után kéne alkalmazni.

A kisebbségi oktatás terén áttörést jelent a törvény több paragrafusa is: a kisebbségi oktatás a fejkvótából magasabb szorzó alapján részesül, megvalósul a teljes körű anyanyelven való oktatás és a román nyelvet minden szinten külön tanterv szerint tanítják. Ugyanakkor a tervezet kimondja, hogy jogunk van minden anyanyelven tanított szaktárgy esetében anyanyelven történő szakképesítés és továbbképzés megszerzésére, illetve a tanügyminisztérium biztosítja az anyanyelvű oktatáshoz szükséges sajátos taneszközöket (ez alatt például, remélhetőleg, az oktatóprogramok anyanyelvű változatát is értik).

A kisebbségi oktatás szempontjából a vidéki oktatási hálózatunk teljes átrendeződése hangsúlyosabbá fog válni az osztályok működéséhez szükséges minimális létszám megemlése miatt. Habár az intézmény vezetőségének a hatáskörébe tartozik majd a minimális létszám alatti osztályok felvállalása, a jelenlegi pénzügyi keretek kérdésezzé teszik, hogy ilyen módon lehetséges legyen helyben tartani a diákokat vagy elkerülni a szimultán oktatás nehézségeit. A törvény pozitívumai közé tartozik az iskolai autonómia kialakítása: pénzügyi autonómia, emberi erőforrások autonómiája és az iskola nevelési programjának a nagyobb szabadsága, hiszen nő a választható tantárgyak aránya. Kérdéses, hogyan valósulhat meg mindez a jövőben, amikor a 2010-es év Romániájában naponta tapasztaljuk, hogy a tanfelügyelőségek döntik el a beiskolázási számokat, a választható tantárgyakat, a bérezést, a tanerő kiválasztását és végül minden az igazgató felelőssége...

A teljes oktatási struktúra módosítása beláthatatlan következményekkel jár. Rendelkeznek-e a vidéki iskolák a 9. osztály befogadásához szükséges infrastruktúrával? Míg jelenleg 17 éves korig (10. osztállyal bezárólag) tart a kötelező oktatás, így lecsökken 16 éves korra, és ezáltal a kormányzat kipipálhatja, hogy megoldotta az iskolaelhagyás problémáját. Vajon ez a leghatékonyabb módszer? Mekkora a költségigénye a megfelelő infrastruktúra kialakításának?

Az iskolai vezetőtanácsok működésének elakadását jelentheti a törvény azon javaslata, hogy a tanári kar csak 1/3-os képviselőt kapjon, hasonló arányban legyenek jelen szülők és helyi tanácsi képviselők. Ha utóbbiak majd egyéb elfoglaltságaikra hivatkozva rendszerint hiányozni fognak, hogyan lesz döntőképes ez a testület?

A diákok periodikus (2-3 évenkénti) felmérése a tanárokat ugyanakkor arra kötelezi, hogy egyéni, diákra szabott fejlesztési tervet dolgozzanak ki, amely egy újabb vívmánya azon rendszernek, amelyben a tanár munkáját az általa előkészített iratok, dokumentumok mennyisége igazolja és nem a diákok elégedettsége, eredményei.

Kitűnő alkalmazkodóképességre lesz szüksége tanárnak, diáknak egyaránt, hiszen hamarosan minden egészen más lesz. Hogy jobb, hatékonyabb lesz-e tanügyi rendszerünk, az első sorban rajtunk múlik, akik alkalmazni fogjuk a törvény előírásait, illetve egy kitűnő tanárképző rendszeren és megfelelő bérezésen. Reméljük a sok változás nem a pálya elhagyására fog késztetni újabb tanárnemzedékeket.

Rác Levente, szülő:

A törvénytervezet kimondottan pozitív megoldásokat kínál azokra a problémákra, melyek az elmúlt 20, de legalábbis 15 év (a hatályos oktatási törvény elfogadásától számítva) közvitáit tematizálták: a földrajz és történelem anyanyelven,

míg a román nyelv külön program és tankönyvek alapján történő tanítása, és ehhez illeszkedő vizsgarendszer meghonosítása, a gyerekek leterheltségének lazítása, a tanórák számának csökkentése, illetve az, hogy a tanítási idő 25%-val a tanár saját belátása szerint rendelkezhet.

A kiszámíthatóság zálogát jelenti a normatív támogatásra való áttérés, melynél a magyar nyelvű oktatás esetében magasabb szorzót alkalmaznak, így ez többletfinanszírozást eredményez.

A portfólió bevezetése önmagában nem elvetendő. Azt azonban kissé túlzásnak tartom, hogy már a 2. és 4. osztály végén is teszteljék, vizsgáztassák a gyerekeket. Ez folyamatos stresszhelyzetet, megfelelni akarást jelent számukra, no

Rác Levente •

meg szülők számára is. Egyébként a mostani tudásmérési módszereknek egyik veszélyét éppen abban látom, hogy minden diáktól ugyanazt várják el, nem tekintik eredménynek az egyről kettőre való jutást, a kis lépések szerinti

- „Túlzásnak tartom, hogy már a 2. és 4. osztály végén is teszteljék, vizsgáztassák a gyerekeket. Ez folyamatos stresszhelyzetet, megfelelni akarást jelent számukra, no meg szülők számára is. Egyébként a mostani tudásmérési módszereknek egyik veszélyét éppen abban látom, hogy minden diáktól ugyanazt várják el, nem tekintik eredménynek az egyről kettőre való jutást, a kis lépések szerinti fejlődést.”

fejlődést. Sorozatos, „objektív” pontozású teszteleseknek vetik alá a gyerekeket, a szóbeli feleltetéseket többnyire mellőzik (ha jó, megkapod rá a pontot, ha nem, akkor meg semmit, a megoldásban hiába indultál el jól, csak épp valahol elakadtál vagy vétettél). Örvedetes, hogy a decentralizáció irányában komoly előrelépés történik, és hogy a tanárok kiválasztása most már az iskola szintjére kerül át. Az új oktatási törvény pozitív hozadékainak láthatóvá tételéhez idő, az oktatás szereplőinek részéről pedig változni (és változtatni) akarás szükséges.

KISS JUDIT

Jubilált a csíkszeredai művészeti oktatás

Rajz, zene, színvonalas iskola

Fotó • JÁNOSSY ALÍZ

• **Nyitány.** A rendezvény megnyitóján az iskola kórusa énekelt

Negyvenéves évfordulóját ünnepelte április közepén a csíkszeredai művészeti oktatás. A rendezvény nyitóünnepségén a 2008-ban felavatott Nagy István Művészeti Iskola épülete előtt az iskola több volt diákja, illetve tanára is részt vett. A Hargita megyei Tanács képviselője, a városi önkormányzat, illetve a történelmi egyházak elöljárói szöveget az egybegyűltekhöz, majd nosztalgiabeszédet mondott többek között az iskola volt igazgatója, Kovács János is, aki 1980-tól 2008-ig állt a Nagy István Művészeti Iskola élén. „Fi-

büszkén sorolta azon volt diákok neveit, akik szakmájukon belül – de attól függetlenül is, hogy mit tanultak a középiskolában – maradandót alkottak a világban. „Büszkéek lehetünk arra, hogy ezek az emberek gyerekként valaha nálunk tanultak, tőlünk indultak el. Ez a visszapillantás pedig arra kötelez, hogy előre tekintsünk” – mondta Kovács.

Kirmájer Enikő, az intézmény jelenlegi igazgatónője büszkén beszélt arról a tevékenységről, amelyet az iskola diákjai, illetve tanárai folytatnak Csíkszeredában, illetve Hargita megyében és az ország többi részén. „Büszkén mondhatjuk el, hogy diákjaink szerves részét képezik a csíkszeredai, illetve a Hargita megyei kulturális életnek: kiállításokat, koncerteket szerveznek, és bedolgoznak a színházba is” – fogalmazott az igazgatónő, aki kiemelte a fontosságának tartja az új épület auláját is, amely gyakran ad otthont a városban zajló kulturális rendezvényeknek, eseményeknek.

A Nagy István Művészeti Iskola a Márton Áron Gimnázium épületében, majd a Petőfi Sándor Általános Iskolában, a 3-as Ipari Líceumban és az Ady Endre Általános Iskola épületében is működött.

Gergely Simon Ibolya valaha a művészeti iskola diákja volt, most zeneelméletet tanít, és ő a gimnázium

középiskolás kórusának vezetője. „Úgy gondolom, azóta, amióta én ide jártam, sokat fejlődött az iskola, nőtt az oktatás színvonala – ha csak a szimfonikus koncerteket vesszük példaként, amelyekre minden nyáron sor kerül. Az évek során egyre inkább bizonyítást nyer, hogy az általunk befektetett munka meghatározó a gyerekek szakmai fejlődése szempontjából” – fogalmazott a karvezető.

A Gimnázium kórusa több alkalommal lépett fel külföldön, de Romániában megrendezett fesztiválokról is többször nyert el első díjat.

Az iskola diáksága is elégedettnek tűnik a művészeti oktatást illetően. Balázs Antónia 9. osztályos, képzőművészeti szakos diák elmondása szerint az intézményben játékosan tanulhatnak a nebulók. „Nagyon szeretem ezt az iskolát, örömmel tölt el, hogy itt tanulhatok. Szerintem az is hangulatossá teszi a tanulást, ha rajzórán a terembe behallatszik, ahogy zeneosztályos diáktársaink gyakorolnak” – fogalmazott Antónia, aki 11. osztálytól textil szakon folytatná a tanulást.

A rendezvény megnyitóján az iskola kórusa énekelt, illetve hegedűduettet, szavakat is hallhattak az egybegyűltektől. Záró mozzanatként megkoszorúzták az iskola falán található Nagy István-plakettet, valamint megnyitották az aulában megtekinthető tárlatot, ahol az iskola volt diákjai állították ki műveiket. Az iskolanapok folytatásaként egy másik kiállítást tekinthettek meg az érdeklődők a Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem főemlékén, illetve a középiskolások koncertjén vehettek részt a Nagy István Művészeti Gimnázium épületében. A 40 éves művészeti oktatás évfordulójának gálakoncertjére április 17-én került sor a Csíki Kamarazenekar előadásában, ifj. Koppándi Jenő szólólistával részvételével, aki az intézményben kezdte tanulmányait, most pedig a Budapesti Filharmonia koncertmestere.

FORRÓ GYÖNGYVÉR

- Diákjaink szerves részét képezik a csíkszeredai, illetve a Hargita megyei kulturális életnek: kiállításokat, koncerteket szerveznek, és bedolgoznak a színházba is.

atal tanárként kerültem ide 1969-ben, amikor eldől, hogy művészeti iskolát szeretnénk. Ekkor kezdődött el az intézmény hányattatott sorsa is, a nehézségeket 2008-ra tudtuk legyőzni, és elmondhatjuk, hogy az iskola közel 40 év után végre megtalálta a helyét” – fogalmazott Kovács János. A volt igazgató

Mikes Kelemen Magyar Nyelv és Irodalom Tantárgyverseny Sepsiszentgyörgyön

Ihlet, egyéni olvasat, többlettudás

A Mikes Kelemen Magyar Nyelv és Irodalom Tantárgyverseny az idén újból visszatért névadó hazájába, Sepsiszentgyörgyre, Háromszék szellemi, kulturális központjába. A tantárgyverseny szellemi stafétáját negyven éve hordozzák, s a megváltozott időben képes évről évre megújulni, gazdagodni, értéket őrizni és irányt jelölni. Április első hetében kétszázhatvankét diák érkezett a nemes vetélkedésre mindenhonnan, ahol a magyar nyelvnek és az irodalomnak vannak elhivatott, jeles művelői. Ebben az évben is rendkívül színes volt a versenyre sereglettek palettája: frissen beavatódott ötödikesektől végzős diákokig. Ünnepe volt ez a pár nap versenyzők, tanárok, vendéglátók számára egyaránt. Találkozást, barátkozást, termékeny együttléteket, feltöltődést és mindenekelőtt az összetartozás felemelő érzését hozta el. Bod Péter szavai – „Isteni találmány az írásnak mestersége az emberek kezében” – teremtettek méltó hangulatot, alkotáshoz szükséges ih-

Fotó: ALBERT LEVENTE

• Ebben az évben is rendkívül színes volt a versenyre sereglettek palettája: frissen beavatódott ötödikesektől végzős diákokig

- A diákság nagy részének kihívást jelentettek a tételek, a versenyzők úgy vélték, alkalmasak voltak az egyéni többlettudás kibontakoztatására, a tételek eredményes kidolgozása alapos felkészülést, szorgalmas tanulást, rendszerezett olvasást igényelt.

letet. A tételek közös munka és együttgondolkodás nyomán születtek a tantárgyverseny követelményei alapján. A feladatok olvasottságot, elméleti tudást, kreativitást, szövegértést és egyéni olvasat kialakításának képességét feltételezték. A tételkészítők gondot fordítottak az igényes magyar nyelv, a témához illő nyelvhasználat és a helyesírás mérésére is. A követelményrendszernek megfelelően a kisebb osztályokban három részből álltak a tételek: kreativitást igénylő szövegalkotásból, valamint szövegértési

és játékos nyelvi feladatból. A líceumi osztályok tételei az előző évekkel ellentétben, két feladatból tevődtek össze: egy értekezésből valamely megadott téma alapján és egy kreatív szövegértési feladatból.

A diákság nagy részének kihívást jelentettek a tételek, a versenyzők úgy vélték, alkalmasak voltak az egyéni többlettudás kibontakoztatására, a tételek eredményes kidolgozása alapos felkészülést, szorgalmas tanulást, rendszerezett olvasást igényelt. A gimnáziumi tagozat diákjai főleg a játékos, kreatív feladatokat kedvelték, ahol megcsillogtathatták fantáziájukat.

Az izgalom péntek délelőtt hágott tetőfokára, amikor az értékelő bizottság osztályonként kiosztotta a dolgozatokat, és elmondta a javítás elvárásait és szempontrendszerét. A diákok személyesen is elbeszélgethettek a javító tanárral a dolgozatokról. Kimagaslóan eredeti, tehetségről, hozzáértésről tanúskodó dolgozatok születtek, ezt a száznál is több díj, dicséret, különdíj is bizonyította. A Communitas Alapítvány idén 24 diákot jutalmazott az RMDSZ különdíjával.

Az idei olimpia szellemi útravalóját gazdagították mindazok a tevékenységek – kirándulás, színházlátogatás,

- A diákok személyesen is elbeszélgethettek a javító tanárral a dolgozatokról.
- Eredeti, tehetségről tanúskodó dolgozatok születtek, ezt a száznál is több elismerés is bizonyította.

táncház, vetélkedők, szavalóverseny, kézműves foglalkozás –, amelyekkel a vendéglátók a versenyzőknek kedveskedtek. Remélhetőleg kitart ez az útravaló, sőt gazdagodik az emlékezés révén jövőig, amikor az olimpia zászlója újból versenyre szólítja az irodalom és a magyar nyelv elhivatottjait.

TÓKOS IBOLYA
a sepsiszentgyörgyi
Székely Mikó
Kollégium
magyartanára

Iskola- és pályabörze Hargita megyében

Mi leszel, ha nagy leszel?

„Nagyon szuper volt, érdekes dolgokat mondott az előadó, én pedig eldönthetem végérvényesen: nem akarok orvos lenni” – összegzett az egyik nyolcadikos lány a gyergyószentmiklósi Fogarassy Mihály Általános iskola folyosóján, miközben rohant is a másik terembe, ahol egy jogász tartott előadást. A március utolsó hetében a gyergyószentmiklósi Fogarassy Mihály Általános Iskolában szervezett pályabörzét egyébként nagy érdeklődés övezte, és noha nem minden kisdíáknak sikerült eldöntenie: mi szeretne lenni majd felnőtt korában, sokaknak sikerült tisztázni, mi nem szeretne lenni.

Szakmák, szakemberek, képzések

Március utolsó hetében hatodik alkalommal szervezték meg Csíkszeredában a Sulibörzét, míg Gyergyószentmiklóson második alkalommal a Pályabörzét a Hargita megye két városában tevékenykedő iskolai pszichopedagógusok. Mindkét rendezvény célja a segítségnyújtás a pályaválasztás előtt álló diákoknak. Csíkszeredában a Segítő Mária Kollégium dísztermében ez alkalommal nyolc városi és négy környékbeli gimnázium mutatkozott be. A rendezvényre közel 1300 diák érkezett csoportosan az osztályfőnökök vezetésével, és az illető gimnáziumokban tanuló diákoktól tudhatták meg, melyik iskola, milyen képzési, illetve szórakozási lehetőségeket nyújt az oda beiratkozó tanulóknak. Gyergyószentmiklóson a Fogarassy Mihály Általános Iskolában szervezett pályabörzén 33 szakmakategóriában nyolcvan szakember beszélt a szakmájáról, illetve hivatásáról több mint 1300 érdeklődőnek. A rendezvény nyitott volt a nyolcadikos, illetve a középiskolás diákok számára, és nemcsak a városi iskolák, hanem a falvak nyolcadikosai is eljöttek a különféle szakmákról ismereteket szerezni. „Habár a mai világban semmi nem biztos, nagyon fontosnak találtuk elhozni a pályabörzére a gyerekeket, hogy hiteles információt kaphassanak az őket érdeklő szakmákról” – fejtette ki a *Közoktatás* kérdésére Laczkó-Szentmiklósi Judit, gyergyóremetei magyar szakos osztályfőnök, aki arra

• A diákok megismerhették azt is, hogy egy-egy szakma milyen lehetőségeket rejtget a kibontakozásra

is kitért, hogy az első napon negyven, a másodikon pedig valamivel kevesebb nyolcadikos diák jött el autóbusszal a gyergyószentmiklósi rendezvényre.

Információéhség és esetleges elképzelések

Az információra éhes diákok hiteles és pontos tájékoztatást kaphattak az őket érdeklő szakmákról, de megismerhették azt is, hogy egy-egy szakma milyen lehetőségeket rejtget a kibontakozásra, illetve melyek azok a követelmények, amelyeknek okvetlenül eleget kell tenni, hogy az áhított szakma közelébe kerülhessenek. „Azért mentem be a médiáról szóló előadásra, mert kíváncsi vagyok, milyen ez a szakma” – fejtegette Gál Szilárd, aki egyébként magyartanár szeretne lenni, mert az irodalom a kedvence. Az eseményen egyébként mindvégig az volt a jellemző, hogy a gyerekek több előadást is érdeklődéssel követtek, úgymond izlelgették a szakmákat. „Nagyra értékeltém, hogy egy kislány is érdeklődött az autómérnöki szakma iránt” – magyarázta Sólyom István autómérnök, kifejtve, hogy érthető módon lényegesen többen érdeklődtek az autószerelői szakma iránt. A jogi szakmák iránt óriási érdeklődés mutatkozott az idén, azonban mint

Ferenczy Julianna-Mónika jogász elmondta, sajnos a gyerekeknek nagyon esetleges elképzeléseik vannak a szakmát illetően. „Többségüket pusztán az érdekelte csak, hogy igaz-e, hogy jogászként sok pénzt lehet keresni, az azonban senkit nem érdekelt, hogy ehhez milyen tantárgyakat és mennyit kell tanulni” – összegezte tapasztalatait a jogász. Az eseményen egyébként párhuzamosan öt teremben tartottak előadást a különféle szakmák képviselői, a diákok pedig az ajtókon lévő kiírások szerint választhattak a szakmák közül. „Idén sokkal kiterjedtebb a rendezvény, mint a tavaly, ugyanis lényegesen több szakembert sikerült meghívunk és párhuzamosan több teremben zajlottak előadások” – magyarázta András Gabriella szociálpedagógus, szervező, aki a rendezvény legnagyobb sikerének tartja, hogy különböző szakmák képviselői önzetlenül támogatták ezt a rendezvényt. Vagyis sokan közülük nem sajnálva a fáradságot, anyagiakat akár több száz kilométerről is eljöttek, hogy a szakmájukról meséljenek a diákoknak.

JÁNOSSY ALÍZ

Lugosi Mihály Szépolvasó Verseny Élesden

Az olvasóvá nevelés szolgálatában

Az élesdi Constantin Șerban 1–8. osztályos Általános Iskola és a Castrum Egyesület második alkalommal szervezte meg március 26-án a Lugosi Mihály Szépolvasó Versenyt. Tavaly az élesdi tanintézet hagyományteremtő céllal indította útjára a vetélkedőt,

magyar felekezeti tanintézetből, összesen 92 tanuló érkezett Élesdre. A gyerekek négy korosztályban mérték össze tudásukat. Dicséretes, hogy a 61 felkészítő pedagógus a diákok sokszínű fejlődését tartotta szem előtt, és a „csak hivatalos igazolást kínáló

Lugosi-Teleki Enikő magyar–angol szakos tanár (Bors, Ártánd), Murányi Magdolna magyar–orosz szakos tanár, múzeumigazgató (Dévaványa) és Létai István filozófus, szerkesztő, a Castrum Egyesület elnöke (Élesd) kapott meghívást.

Pető Csilla parlamenti képviselő rövid köszöntőjét követően abbéli reményének adott hangot, hogy a felkészítő tanítók igényesen választották ki a felolvasandó szövegrészeket, majd arra kérte a jelen lévő kísérő tanítókat, hogy ők is kapcsolódjanak be a zsűrizésbe, hiszen gyakorló pedagógusokként el tudják dönteni azt, hogy kik a verseny legjobbjai. Minden résztvevőnek egy szabadon választott és egy kötelező szöveget kellett felolvasnia, a kötelező szövegek közt Lázár Ervin, Zelk Zoltán és Arany László meséi szerepeltek. A szabadon választott szöveggel kapcsolatban a kikötés annyi volt, hogy egyik kedvencük legyen. Rendszerint magyar népmesékkel, klasszikusokkal (*Jancsi és Juliska*, A. A. Milne *Micimackója*) és tankönyvből választott szövegekkel versenyeztek a kicsik. Elenyésző számban olvastak verset és bibliai témájú szöveget is. A szünetben a kisdíjak az Ügyes kezek termében kézműveskedhettek lazításként. Szünet után díjkiosztásra került sor, a pedagógusoknak, az érdeklődő szülőknek *Kisiskolások olvasóvá nevelése* címmel Dr. Szilágyiné Gálos Ildikó tartott előadást, majd bemutatták *Az olvasóvá nevelés megalapozása óvodás kortól kisiskolás korig* című módszertani könyvet. A szakember kitért az olvasás megszerettetésének kérdéseire, a beszédészlelés-beszédmegértés-szövegértés kapcsolatára, a mesék fontosságára is. A szervezők azt tervezik, hogy jövőre kibővítik a versenyt: a megye más településéről is várnak résztvevőket, valamint meghívják a magyarországi Mezőtúr, Vésztő és néhány szlovákiai település képviselőit is.

A SZERZŐ FELVÉTELE

- **Irodalom kicsiknek.** Rendszerint magyar népmesékkel, klasszikusokkal és tankönyvből választott szövegekkel versenyeztek a kicsik

amelyen a Sebes-Körös menti, magyar tannyelvű, alsós osztályokban tanuló gyerekek vettek részt. A rendezvényről – amelynek fővédnöke Pető Csilla RMDSZ-es parlamenti képviselő volt – néhai Lugosi Mihály élesdi református lelkipásztor emléke előtt is tisztelni szerettek volna. A jól sikerült verseny híre elterjedt, és idén is megszervezték a megmérettetést, amelyre a magyarországi Dévaványáról és Kabáról, illetve Bihar megye számos településéről érkeztek versenyzők. Belényesújlak, Micske, Tárkány, Bihar, Rév, Kisnyégerfalva, Mezőtelegd, Pusztáújlak, Örvénd, Mezőtelki, Biharfélegyháza és Nagyvárad iskoláiból, a Dacia, George Coșbuc, Dimitrie Cantemir iskolákból és mindkét

versenyek” mellett a szépolvasó vetélkedőt is szorgalmazták a gyermekek körében. Az első osztályosoknál Pusztai Olimpia Grația román–latin szakos tanár (Élesd), Dr. Szilágyiné Gálos Ildikó pedagógiai előadó, óvoda- és könyvtárpedagógus, kommunikációs szakértő (Budapest) és Nagy Irma Teréz óvónő (Szatmárnémeti), a másodikosoknál Jakab Katalin nyugdíjas tanítónő (Élesd), Pető Csilla parlamenti képviselő és Lugosi-Teleki Balázs szociális munkás osztályozott, a harmadosoknál Tordai Borbála magyar–orosz szakos tanár (Élesd), Both Abigél újságíró, szerkesztő (Nagyvárad) és Martin Gabriela ének–történelem szakos tanárnő, román tanítónő (Élesd), míg a negyedikeseik zsűrijében

**CIAVOINÉ LÉTAI
ANDREA HAJNALKA**
az élesdi iskola
tanítónője

Nemzetközi Magyar Matematikaverseny Szatmárnémetiben

A Kárpát-medence legjobb számolói versengtek

• **A rangos nemzetközi versenyek szellemiségéhez híven a résztvevők csaknem 50 százaléka kapott valamilyen díjat**

A szatmárnémeti Kölcsey Ferenc Főgimnázium, a Református Gimnázium és a Hám János Római Katolikus Iskolaközpont szervezte meg március 19. és 22. között azt a háromnapos Nemzetközi Magyar Matematikaversenyt, amelynek csaknem 300 résztvevője volt. A partiumi megyeközpontban megrendezett vetélkedőre 204 diák és több mint 80 kísérőtanár érkezett öt régióból. A kárpátaljai, felvidéki, délvidéki, magyarországi és erdélyi diákoknak kreatív matematikafeladatokat kellett megoldaniuk.

Innovatív megoldások

Kónya László Szatmár megyei főtanfelügyelő-helyettes szerint a szakmai fejlődés mellett nagyon fontos közösségteremtő szerepe is van a hasonló rendezvényeknek. Kovács Béla, a Kölcsey Ferenc Főgimnázium matematikatanára, a rendezvény főszervezője lapunk kérdésére elmondta, ez volt a nemzetközi megmérettetés 19. kiadása, amelyen a rangos nemzetközi versenyek szellemiségéhez híven a résztvevők csaknem 50 százaléka kapott valamilyen díjat vagy elismerést. A könyvcsomagok és egyéb ajándékok mellett több erdélyi, magyarországi és felvidéki diák egyhetes brüsszeli kirándulást nyert régiójuk Európa-parlamentí képviselőinek jóvoltából. A 9–12. osztályos diákok 40 RMDSZ díjat, értékes jutalomkönyveket nyertek. „Fontos szakmai fórum ez a verseny, amelyet világszinten is elismernek. Emellett az itt elsőként szereplő diákok oklevele felvételi belépőt jelent azokra a romániai állami egyetemi karokra, ahol felvételi tantárgyként szerepel a matematika” – fogalmazott Kovács. A versengés mellett kulturális programok, kirándulások és tudományos előadások is várták a Kárpát-medence matematika iránt érdeklődő diákjait, akik a megyei és regionális döntők első helyezettjei közül kerültek ki. A dolgozatokat javító zsűri elnöke, dr. András Szilárd, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem adjunktusa volt. A matematikus a díjátadó gálán elmondta, a feladatmegoldásokat olvasgatva számtalan innovatív megoldással találkoztak, sőt, olyan dolgozat is volt, amely logikai menetének megfejtéséhez külön számítógépes algoritmust kellett írniuk.

„A matematika szorosan összefügg az anyanyelvi gondolkodással. Nem hiszem azt, hogy idegen nyelven ugyanolyan eredményeket lehetne elérni a matematika területén, mint a saját anyanyelvünkön. Ezt már Teller Ede is hangsúlyozta, és ennek a gondolatnak a szellemiségében rendezzük meg minden évben ezt a versenyt” – részletezte a Magyar Közoktatás felvetésére Bencze Mihály, a brassói Áprily Lajos Főgimnázium matematikatanára, a magyar matematikaverseny erdélyi régióvezetője. A verseny módszertani hátterét elemezve Kovács Béla elmondta, a vetélkedőn szereplő öt régió közül Romániában a legnívósabb, legtudományosabb az iskolai tananyag. „A zsűrinek minden évben úgy kell összeállítania a korosztályonként kiadandó feladatokat, hogy minden ország tananyagához közelítsen, de emellett építenie kell a tanulók kreativitására, önálló feladatmegoldói készségére” – véli a szatmári verseny főszervezője.

Nem csak szakmai szempontból fontos megmérettetés

A kifejezetten gimnazistának szóló megmérettetésre a diákok az előző versenyek anyagát tanulmányozzák és egyéb, felkészítő tanáraik által összeállított feladatokat oldanak egy éven át. Bondici László, első díjas, 11. osztályos szatmári diák szerint a verseny feladatai eltértek a megszokott tananyagtól, így a jó helyezés elérése komoly felkészülést, pluszfelkészüléseket igényelt. „Ötödikes korom óta foglalkozom a számtannal versenyszerűen, több hazai, illetve nemzetközi versenyen vettem részt. Nemcsak szakmailag fejlesztenek ezek a megmérettetések, de számos barátság és élmény is fűződik hozzájuk” – részletezte a szatmári versenyző. Bencze Mihály szerint azokban az iskolákban vannak igazán kiemelkedő eredmények és azok a települések viszik el a legtöbb díjat, ahol tehetséggondozó szakkörök működnek. „Ezt a rendszert hivatalosan támogatja az állam is, megfizeti a benne dolgozó szaktanárt, ám ennek ellenére kevesen vállalják az ilyen jellegű munkát, mert nagyon megterhelő, sok szabadidőt vesz el az emberektől. Ám így nagyon gyors és látványos fejlődést érhető el, már néhány év alatt. Jó lenne, ha a hazai tanárok merészebbek lennének, és több ilyen tehetséggondozót indítanának el” – szorgalmazza a Cenk alji pedagógus, aki szerint a verseny korábbi díjazottai közül több híres akadémikus és eredményes kutató került ki. Bencze Erdős Pál híres magyar matematikus gondolatát idézve fogalmazta meg a verseny valódi funkcióját: a Kárpát-medencei Nemzetközi Magyar Matematikaverseny évről évre olyan struktúrát épít fel, amely a medence tehetséggondozó intézetévé válik.

A 2011-es Nemzetközi Magyar Matematikaversenyt a magyarországi Bonyhád rendezi meg. A Communitas Alapítvány a legjobbakat az RMDSZ különdíjával jutalmazta meg.

VÉGH BALÁZS

Beszélgetés Keresztesi Polixéna iskolapszichológussal

Beilleszkedési nehézség és hatalmi harc

– Minden gyerekkel előfordulhat, hogy időnként nehezen találja meg a hangot kortársaival, pedagógusá(i)val, ezért kirekesztettnek, magányosnak érzi magát. Nyilván rengeteg oka lehet annak, hogy a gyermek nehezen alkalmazkodik a közösséghez, de ha a pedagógus (osztályfőnök) észleli ennek jeleit, mit tegyen?

– Elsősorban fontosnak tartom tisztázni a „beilleszkedési nehézség” fogalmát és megnyilvánulási formáit. Lényegében a gyerek magatartásában bármilyen, hosszabb ideig fennálló változás jelzésértékű lehet a szülők és a pedagógusok számára egyaránt. Tulajdonképpen minden gyerek életében felmerülnek átmeneti hangulati, viselkedésbeli, tanulási problémák, amelyek spontánul pár nap alatt vagy akár pár hét alatt megszűnnek. Viszont ha huzamosabb ideig észlelhetők a tünetek, akkor ugyancsak fontos rájuk figyelni. Figyelmeztető jelnek számít, ha a gyerek egy bizonyos idő óta visszahúzódóvá, agresszív, érzékenyebbé vált, kerül bizonyos helyzeteket – és ez mindaddig nem volt jellemző rá. Az első lépés, hogy a pedagógus fel-

FOTÓ: BIRÓ ISTVÁN

• Keresztesi Polixéna:

„Lényeges, hogy az osztályfőnök négy szemközt beszélgesse el a diákkal.”

a diáknak, és semmiképpen se fegyelmezze, fenyegetse.

– Mennyire avatkozhat bele a pedagógus abba, ha egy osztályközösség kirekeszt, kiközösít, nem fogad be egy diákot? Ez kizárólag olyan „ügy”, amelyet a gyerekeknek maguknak kell elsimítaniuk, vagy szükség van esetleg az osztályfőnök, tanár, tanító közbelépésére is?

– Minden osztályközösségben hevesen folyik a „hatalmi harc”, ami természetes folyamat. Ezt általában a diákok maguktól megoldják: spontánul kialakulnak a kapcsolatok, erőviszonyok – a folyamatba általában nem kell beavatkozni addig, amíg nem válik károsá valamelyik gyerek számára. Amikor viszont már fizikailag, verbálisan vagy érzelmileg „bántanak” valakit (pl. fenyegetés, terrorizálás stb.), szükség van az osztályfőnök/tanító mediáló szerepére. Az ilyen jellegű problémákat az osztályközösségben meg kell beszélni. Rá kell vezetni a gyerekeket arra, hogy egy adott viselkedés milyen hatást, érzést vált ki társaiból. Ezt kell főként a diákokban tudatosítani és akár egy közös, osztályon belüli

szabályrendszert kialakítani: olyant, amit mindenki be tud tartani, és ami senkinek nem okoz lelki sérülést. Fontos ilyenkor a tanárok együttműködése és következetessége.

– Előfordulhat, hogy olyan változások zajlanak a gyermek családi életében (pl. testvér születése, szülők válása, gyász), melyek átmenetileg is megnehezítik a gyermek közösséghez

- „Rá kell vezetni a gyerekeket arra, hogy egy adott viselkedés milyen hatást, érzést vált ki társaiból. Ezt kell főként a diákokban tudatosítani és akár egy közös, osztályon belüli szabályrendszert kialakítani: olyant, amit mindenki be tud tartani, és ami senkinek nem okoz lelki sérülést.”

ismerje a problémás magatartást. Ezt követően természetesen lényeges, hogy az osztályfőnök négy szemközt beszélgesse el a diákkal – ennek a beszélgetésnek a célja az legyen, hogy a felnőtt támaszt, segítséget nyújtson

Keresztesi Polixéna iskolapszichológus Kolozsváron született 1975-ben. 1998-ban végzett a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Karán, pszichológia szakon. 2003-ban mesteri fokozatot szerzett a gyerekvédelem témájában. 1999-től a kolozsvári Brassai Sámuel Elméleti Líceum iskolapszichológusa. A családterápia, gyermekpszichodráma, relaxációs módszerek (autogén tréning) szakterületére kapcsolódó képzéseken vett részt.

való alkalmazkodását. Mindezek követ-
keztében megváltozhat magatartása,
indulatossá vagy éppen visszahúzódó-
vá válhat, romolhat a tanulmányi ered-
ménye. A pedagógus ilyenkor nyilván
észleli a változásokat, szeretne segíteni
a gyerekeknek, de az okokat, a segítség-
nyújtás formáját nem könnyű megta-
lálni. Mit tanácsol az iskolapszicholó-
gus, hogyan kell a pedagógusnak ezt a
helyzetet kezelnie?

– A pedagógus mindenképp próbál-
jon egyéni beszélgetést kezdemé-
nyezni a diákkal, kérdezzen rá arra,
hogyan szeretne-e beszélgetni arról,
ami őt zavarja, mire lenne szüksége,
miben tudna ő segíteni. Ajánlja fel,
hogy keressenek közösen alternatívát
a gyerek számára. Ilyenkor azonban
ne erőltessük a beszélgetést, viszont
győződjünk meg arról, hogy a be-
szélgetést követően a gyerek kapott
egyfajta megoldási alternatívát (pél-
dával olyan személlyel való kapcsolat,
akiben megbízik, és aki támaszt jelent

száma, vagy olyan tevékenység,
ami örömet okoz stb.).

– A beilleszkedési problémák (a saját
utak keresése is összefügghet ezzel)
mennyiben tekinthetők a kamasz-
kor természetes velejáróinak és mikor
mondhatóak „kórosnak”?

– A kamaszkor minden kamasz szá-
mára egyfajta próbatétel. Van, aki
aránylag zökkenőmentesen éli át,
másoknál előfordulhatnak magatar-
tászavarok. Itt talán a tünetek inten-
zitására és időtartamára fektetném
a hangsúlyt. Ha egy bizonyos ma-
gatartás hosszabb ideig, erőteljesen
megnyilvánul, és zavarónak tűnik
a gyerek számára (például azt látja
a felnőtt, hogy gyerek szenved tőle,
gondjai vannak), akkor érdemes szak-
ember véleményét kérni. Gyakori,
hogy a kamasz szüleinek nagyobb
támazra van szüksége, mint a gye-
reknek. Ilyenkor nevelési tanácsadást
kaphatnak az iskolapszichológustól.

– Ha a gyerek személyiségével, egyéni
fejlődésével függ össze a beilleszkedési
zavar, hogyan derítheti ki a pedagógus
és szülő, hogy mikor kell szakemberhez
fordulni?

– Akkor célszerű a szakember segít-
ségét kérni, ha a szülő/pedagógus/
diák problémásnak látja a helyzetet,
tehetetlennek érzi magát, úgy érzi,
„meghaladja őt” a helyzet. Ez egyéni-
leg változik. Van, aki bizonytalan és
gyakran kér segítséget, mások huza-
mosabb ideig próbálkoznak uralni a
helyzetet. A lényeg, hogy amikor tu-
datosul, hogy valami nem működik
megfelelően, bátran kérjenek segítsé-
get, minél hamarabb.

– Mikor és mennyire indokolt a szülő
és a pedagógus közti rendszeres pár-
beszéd? Megelőzhető-e ezáltal a beil-
leszkedési problémák?

– Időnként szükséges és fontos a kom-
munikáció az iskola és a szülő között,
hiszen a gyerek nevelése közös mun-
kán alapszik és a kommunikáció ter-
mészetesen elősegíti ezt a munkát,
ugyanakkor biztonságot nyújt mind-
két fél számára, ha tudják, mi történik
a gyerekekkel. Egy problémás gyerek
esetében egyértelmű, hogy a gyako-
ribb kommunikáció elengedhetetlen
a nyomkövetés, megelőzés és kö-
vetkezetesség céljából.

– A beilleszkedési nehézségeknek meny-
nyiben lehet a forrása az intézményi
kényszer, a túlzott irányítás? Illetve mi
a helyzet ennek az ellenkezőjével, a túl
rugalmas, esetleg „szabados” iskola-
rendszerrel? Hogyan hozhatók ezek a
tényezők összefüggésbe a beilleszkedé-
si zavarokkal?

A különböző tanítási elvekre, mód-
szerekre minden gyerek másként rea-
gál. Egyeseknek szükségük van, és az
esetükben hatékonyak bizonyul a
jól körülhatárolt/hagyományos mód-
szer, ezek a gyerekek így érzik magu-
kat biztonságban. Más gyerekeknél
azonban jobban beválik a lazább,
rugalmasabb módszer. A lényeg az,
hogy a szülő/pedagógus képes legyen
belátni: mi hatékony az illető gyerek
számára és az iskolaválasztás/váltás
közös döntés eredménye legyen.

FOTÓ: BIRÓ ISTVÁN

- Figyelmeztető jelnek számít, ha a gyerek egy bizonyos idő óta visszahúzódóvá, agresszív, érzékenyebbé vált

KISS JUDIT

A marosvásárhelyi „skóla”: Bolyai Farkas Elméleti Líceum

- Bentlakás, majd osztálytermek: a régi épületszárny

- Mint a vízfolyás.
Eminescu-verset mondanak a harmadik osztályban

- Az erősödő tavaszi napsugarak a közelgő vizsgákat is jelzik

- Öko ki mit tud.
Kilencedikesek a díszteremben

- Élettel teli iskolaudvar. Kosarazás szünetben, óra után, lyukasórán

FOTÓK BIRÓ ISTVÁN

- Az iskolaépület arculatát meghatározó szecessziós stílusú központi rész 1909-ben készült el

- Az elektrolízis „illata”. Kísérletezés a kémialaborban

- Zene és ismét zene. Élőben a Trans Bolyai Rádió

Egy iskola sohasem holt anyag, nem csak téglából megformált, kedves épület, barátságos falak rendszere, sok szép diákévre emlékeztető padok sora, fényben úszó tantermek, melyeket bizony megszépít a múlt, anyásan körülölelő udvar, tábla, amely valósággal hív, hogy elébe állj, és felelj; élményeinket őrző folyosó; az iskola elődök – diákok, tanárok –, fáklyavivők messzi múltból mába érkező, és innen tovább, a messzi végtelenbe induló stafétája. A skóla mi vagyunk: te, én, ő – mi valamennyien” – írta Kozma Béla, a líceum egykori tanára. A Bolyai líceum elődje, a Schola Particula 1557-ben nyitotta meg kapuit, 1602-ben költö-

zött jelenlegi helyére, 1718-ban a Sárospatakról menekülő református kollégiummal egyesült. Névadója, Bolyai Farkas 1804-től volt tanára a kollégiumnak. Az oktatás korszerűsítését célzó tevékenységének sikerét fia, János bizonyítja, aki a kollégium falai közül indult pályáján. A II. világháború után államosított iskola 1957-ben, fennállásának 400. évfordulóján vette fel Bolyai Farkas nevét. A későbbiekben vegyes tannyelvű iskolává alakították. 2005-től újra magyar tannyelvűvé vált, jelenleg a vele egy épületben működő Református Kollégium osztályaival együtt a város egyetlen magyar gimnáziuma.

Beszélgetés József Álmos nyugalmazott sepsiszentgyörgyi tanárral

A matematika sok mindenre megtanít

– *Szenvedélyes helytörténész, saját bevallása szerint az iskolai évek alatt meg sem fordult a fejében, hogy matematikatanár legyen. Miért választotta mégis ezt a pályát?*

– Tulajdonképpen építész szerettem volna lenni. Az ötvenes években a származásom miatt nem adatott meg ez a lehetőség. Meg is mondták, hiába megyünk ezért Bukarestbe, és csak ott volt építészeti egyetem. Így átpártoltam a kémiára. Vegyészmérnökre felvételiztem, szintén Bukarestbe, és nem sikerült. Ötvenkilencben érettségiztem, akkor külön felvételiztek az úgynevezett néptanácsai ösztöndíjasok, és külön a többiek. Én a többiek között voltam, nem jutottam be. Hogy katonának mégse vigyenek el, Brassóban elvégeztem a Steagul Roșu autógyár gépészeti technikumát. Az volt a számításom, hogy majd csak felvételizem én valahová, meglátom még, hová. A brassói Műszaki Egyetemre készültem nyáron, mikor találkoztam egy Szentgyörgyről elszármazott, nálam négy-öt évvel idősebb egyetemi tanársegéddel, aki azt javasolta, menjek matek szakra. Különösebben nem érdeklődtem a matek iránt, de ő felajánlotta, hogy segít nekem. Nyáron itthon volt vakáción, és mint a görögök, akik a homokba rajzoltak mértani ábrákat, s azokon tanulmányozták a tulajdonságokat, mi is úgy tanultunk: hol a vendéglőben egy szalvétára rajzolva, hol a parkban a földbe karcolva, hol nálam otthon vagy nála tanultunk, és végül bejutottam. Ha megkérdem, megbántam-e, nem bántam meg, az igazság az, hogy megszerettem. Pedig pedagógusi hajlamot nem éreztem magamban, főleg, mikor az elején elképzeltem, hogy az ember harminc vagy negyven évig ugyanazt az anyagot adja le tízszer, százszor, ezerszer. És tudja meg, hogy utolsó tanítási évemben, tehát

- „Az elején elképzeltem,
- hogy az ember harminc
- vagy negyven évig ugyanazt
- az anyagot adja le ezerszer.
- És tudja meg, hogy utolsó
- tanítási évemben, mikor már
- nyugdíjasként tanítottam,
- akkor is megtörtént, hogy
- magyarázat közben rájöttem,
- van még, amit soha nem
- mondtam el úgy, mint akkor.”

tavalyelőtt, mikor már nyugdíjasként tanítottam, akkor is megtörtént, hogy magyarázat közben rájöttem, van még olyan dolog, amit soha nem mondtam el úgy el, mint akkor.

– *A tanítványoktól hallottam, hogy sokakkal megkedveltette a matematikát. Miként lehet közel hozni a diákokhoz ezt a tantárgyat?*

– Nem feltétlenül törekedtem a matek megszerettetésére. Nem is szerette meg mindenki. De annak idején, a diktátúra idején tudták, hogy kell a matek, és mást se csináltunk, csak matekoztunk. Mese nem volt! Volt olyan tanítványom, aki megmondta kerek-perec: én utálok a matekot, de tudom, hogy kell, más lehetőségem nincs, hogy egyetemre jussak. Közgazdaságra készült. Szakbarbárság dült akkoriban, a matekon és fizikán kívül egyéb nem létezett. Rettenetes volt. És kemény matekot kértek. Tetszett, nem tetszett, ez volt. Néhányan, akik ráálltak már korábban, a folytonos tanulás következtében megszerették. Mert végül is meg lehet szeretni, a feladat megoldása szerezte siker, a felfedezés öröme miatt. Nyilván mondogattam, hogy ne csak azért tanuljátok, mert felvételizni kell belőle, hanem azért is, mert sok mindenre megtanít, amit alkalmazhatsz a mindennapi életben. Részletesen is elmondhatom, mire. El-

sőként említem a kérdések megfogalmazását, a precizitást, a problémafelvetést. Utána: a dolgok megértését. Nagyon jól lehet ellenőrizni a matekban, megértettem-e vagy sem. Mondja el saját szavaival, saját magának, amiről szó van. Ha el tudja mondani, akkor megértette. Továbbá: lényeglátás. Az eredmény, illetve a döntés helyességének ellenőrzése. A dolgok hihetőségének mérlegelése: valószínű-e az állítás, amit hallottam? Ezt nagyon jól lehet példázni matekórán. Feldobok egy tételt, gondolkozzunk el rajta, mielőtt bebizonyítanánk rigurózan, számolással, hogy hihető-e az állítás. S ha ezen elgondolkodik, belátja, hogy hihető, plauzibilis, vagy belátja, hogy hamis. Ezt a kérdést máshol is, számtalan más helyen fel lehet vetni. Ott van még a felfedezés, és természetesen az alkalmazás. Sokáig fájlaltam, hogy a matematika alkalmazása a középiskolában elsikkadt. Valamikor régen javasoltam olyan tantervet, mely szerint már 9–11. osztályban tanulja meg a diák fizikából a középiskolai anyagot, majd 12.-ben vegye át újra – ezúttal a matematikai analízisek segítségével. Lássuk az a diák, hogy hohó, nem hiába tanultam én integrálni, deriválni. Még sorolhatnám, mit fejleszthet a matematika: a kreativitást, elvonatkoztatást, absztraháló és asszociációs képességet, az algoritmikus, az induktív és a deduktív

József Álmos 1941. július 30-án született Sepsiszentgyörgyön. A Székely Mikó Kollégiumban érettségizett 1959-ben, 1967-ben a Bukarest Tudományegyetem Matematika–Mechanika Karán Rugalmasságtan–Képlékenységtan szakágban szerzett oklevelet. 2009-ig a Székely Mikó Kollégiumban tanított. Díjak: a Romániai Magyar Pedagógusszövetség díja (1997), Apáczai-díj (2008). Kötetek: Cserey Zoltánnal közösen: *Sepsiszentgyörgy képes krónikája* (1991), *Füldőélet Háromszéken* (1995), *Tusnádfürdő* (1997), *Sepsiszentgyörgy képes története* (1999); önálló kötetei: *Mire a falevelek lehullanak* (2003), *Országzászló-állítások Háromszéken* (2006), *A Székely Mikó Kollégium képes története* (2008).

gondolkodást. A szintetizálást, összegzést, modellezést. Ott van még a társítás, a dolgok összekapcsolása, több oldalról megvilágítása, a logikai műveletek helyes alkalmazása. Ha az osztályomnak mondtam, megyünk kirándulni, és valaki tiltakozott, felvettem: jó, gondolkozzunk másképpen. Ha nem mész, akkor mit csinálsz? Lássuk a dolgok ellentétes pólusát! Sokan meggyőződtek róla: ha otthon maradok, csak alszom, tehát jobb, ha elmegyek. És végül: a kitartás, akárcsak a sportban.

– Mi lehet az oka, hogy sok diák egy idő után menthetetlenül lemarad?

– Ha megmaradnak a lyukak, kimaradnak részek, akkor már nem érti a tananyagot. Egyik tanítványom – már rég érettségizett, most Németországban él – színre készült. Kétszer felvételizett, nem sikerült, elvitték katonának, megint felvételizett, majd Kovács Györggyel valamiért összerúgta a port. Megjelent nálam egy szeptemberi napon, hogy nincs más lehetőség, Brassóba kell mennie a mérnökre. Októberben nekifogtunk, módszeresen, és mivel megvolt a folytonosság, a jövő évben simán bejutott. Ha valaki nem érti a matekot, az azért van, mert kimaradnak dolgok, és elveszti a fonalat. A diákoknak magyaráztam, ha rossz jegyet kaptak: ha javítani szeretnél, most egy olyan fejezet kezdődik, amely kevésbé kapcsolódik az előzőekhez. Ha ezt most előlről kezded, akkor menni fog. De ha néhány rész után ismét lyukak keletkeznek, lemarad a diák. Itt jegyezném meg, hogy nagyon hiányolom a természettudományos alpműveltséget. A közelmúltban Magyarországra mentünk autóval, és egy kereskedelmi rádió műsorát hallgattuk. Egy celebet kérdeztek a parfümökről, ő meg elkezdte mondani, hogy valamiféle molekulák vagy atomok illannak el, ő sem tudja, melyik másik. Maga a műsorvezető sem tudott elhatárolódni ettől a kijelentéstől. A műszaki és reáltudományban jártasak inkább ismerik a humántudományokat, fordítva, sajnos, nem így áll a helyzet. Most olvastam az újságban a javaslatot, hogy az érettségien a reál beállítottságúak érettségi dolgozata ölelje fel a reáltudományokat, a kémiát, fizikát, biológiát is, a humán tagozaton végzők pedig a humántudományokat fogja egybe, a történelmet és a földrajzot is. Én hasznosabbnak tartanám fordítva: a reálisoknak tennék fel műveltségi kérdéseket, a humánosokat pedig a reáltudományokról kérdezném.

– A matematika révén elsajátított képes-
ségek mennyiben segítették a helytörté-
nési munkáját? Hogy csak a kitartást említsem...

– Inkább ügyszeretet kellett hozzá. A helytörténeti munkám a gyerekkori bélyeggyűjtésből alakult ki. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy nem maradtam szakbarbár, más is érdekelt a matematikán kívül. Rengeteget tanultam a bélyeggyűjtés során, másrészt az *Élet és Tudomány* emlőin nevelkedtem, azóta is – hatvan éve – olvasom.

Mindenki gyűjt gyerekkorában bélyeget, de aztán abba-hagyja. Én azok közé tartoztam, akik kitartóan művelték. A bélyeggyűjtés nem csak bélyeggyűjtésből áll: létezik a filatélia tudománya, ide tartozik a bélyegkészítés, -forgalmazás, a postatörténet. Ez utóbbi háromszéki vonatkozásaival kezdtem foglalkozni, szakfolyóiratban, az *Alutában*

• A SZERZŐ FELVÉTELE

• **József Álmos: A műszaki és reáltudományban jártasak inkább ismerik a humántudományokat, fordítva, sajnos, nem így áll a helyzet**

is jelentettem meg filatéliai tárgyú cikket. A postatörténet kutatásához postai dokumentumokra, régi levelekre, képeslapokra van szükség. Aztán a levelezőlapot megfordítottam, és a másik oldalon ott volt Szentgyörgy valamelyik épülete. Így ástam bele magam a helytörténetbe, először képeslapokon, majd a fotókon át. Utána is néztem mindennek, kutatni kezdtem. A másik vonal szintén a posta történetével kapcsolatos: a világháború tábori postáját szemelgetve állt össze az *Amikor a falevelek lehullanak* című kötetem.

– Jelenleg min dolgozik?

– A Sepsiszentgyörgy képes történetét bővítettem ki. A könyv kimondott várostörténeti részét Cserey Zoltán írta, a második, képekkel illusztrált részt én. Ezt a részt jó ötven százalékkal növeltem, és ezúttal nemcsak a képanyagra terjedt ki a figyelmem, hanem bármilyen írásos dokumentumra, legyen az egy gyógyszerári doboz vagy a vározháza engedélye az itt letelepedőknek. Foglalkozom még az 1940-es háromszéki bevonulással is, hihetetlen mennyiségű kép gyűlt össze erről a történelmi pillanatról.

ROSTÁS-PÉTER EMESE

Kérdőíves szociológiai felmérés Kolozs megyében

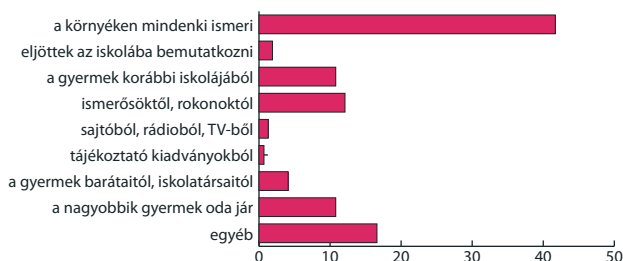
Negyedik osztályosok iskolaválasztása

Az előző lapszámban megjelent, a Kolozs Megyei Tanfelügyelőség és a Kolozsvári Magyar Egyetemi Intézet (KMEI) Oktatókutató Munkacsoportja által végzett felmérés eredményeinek ismertetését folytatjuk. A felmérés során a 4. osztályos diákok szüleit kérdeztük az iskolaválasztási döntéseikről. A lekérdezés teljes körű volt, 590 szülőtől érkezett vissza kitöltött kérdőív, ami 97 százalékos vála-

- **1. ábra.** Kinek van döntő szerepe abban, hogy ezt az iskolát választják?

solási arányt jelent. Úgy gondoljuk, hogy a jelenlegi szociológiai felmérésnek a szükségszerűsége és aktualitása vitathatatlan a tanfelügyelőség, valamint a tanárok és a szülők számára is. Az oktatási expanzió (melynek lényege, hogy nagymértékben és gyors ütemben növekszik a szervezett tanulásban résztvevők száma) felhívja a figyelmet az oktatás mennyiségi, illetve minőségi vonatkozásaira. A dinamikus növekedés elsőként a közép fokú oktatásban

- **2. ábra.** Honnan tudnak erről az iskoláról?

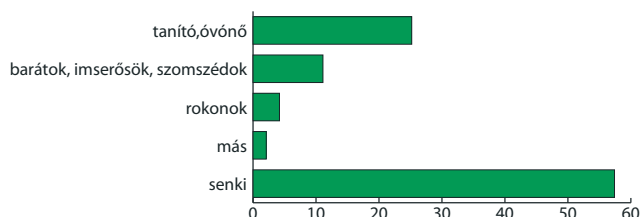
következett be, ezt követte a felsőoktatás kiterjedése. A rendszerváltással bekövetkezett politikai változások és a piacgazdaságra való áttérés ösztönzően hatott a továbbtanulásra. Az oktatás szerepe felértékelődik, egyrészt abból a szempontból, hogy a gyerekek egyre több időt töltenek az iskolában, másrészt az iskola határozza meg az életkarrierüket. Azt láthatjuk, hogy az iskolai életút kitolódik, ebben a továbbtanulás kérdése állandóan visszatérő, rendkívül fontos mozzanat. Jelen írásban a negyedik diákok szüleinek iskolaválasztási dilemmáiról olvashatnak, nevezetesen arról, hogy a szülők milyen szempontok alapján döntenek, illetve milyen nehézségekkel kell szembenézniük, amikor gyerekeik számára iskolát választanak.

Szocio-demográfiai jellemzők

A megkérdezett családok 54 százaléka falun, 46 százaléka pedig városban lakik. A faluról származó tanulók főülreprezentáltak az össznépességhez képest, ugyanis a megye össznépességének 66 százaléka városi, 34 százaléka pedig falusi környezetben él. A tanulók nemi eloszlása mintegy fele-fele arányú, 49,3 százalékuk lány, 50,7 százalékuk pedig fiú.

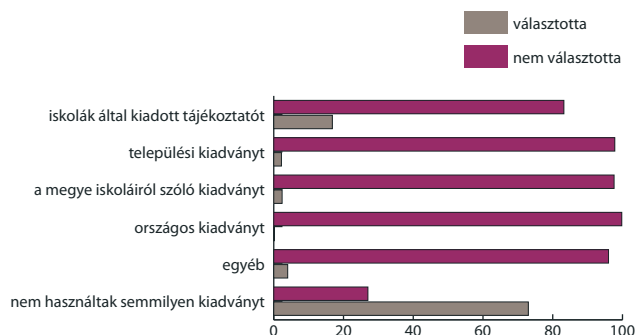
Iskolaválasztás

Az iskolaválasztásnál egyik fontos szempont, hogy kinek van döntő szerepe abban, hogy melyik intézményt választják, illetve honnan tudnak az adott iskoláról. A tanulók döntő többségének (66%) szülei választják ki az iskolát/ötödik osztályt, ami nem meglepő, ugyanis ebben a korban még a szülő az, aki mérlegel. 12,4 százalék választotta azt, hogy nem volt más lehetőségük. Szembetűnő eredmény, hogy az iskolák kiválasztásában a közvélemény dominál, ugyanis arra a kérdésre, hogy honnan tudnak az adott iskoláról,

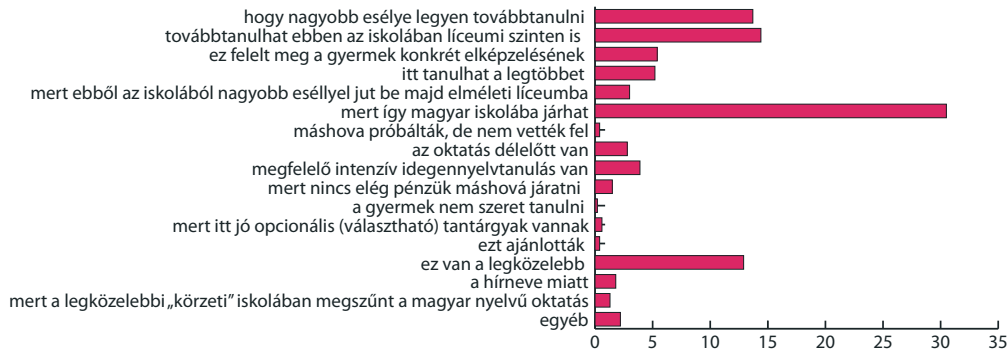

- **3. ábra.** Adott-e valaki tanácsot az iskolaválasztásnál?

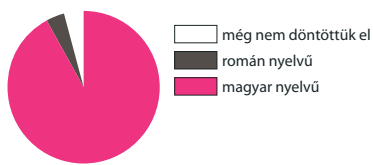
41,7 százalék választotta azt, hogy a környéken mindenki ismeri; 12,1 százalék rokonoktól, ismerősektől tud az iskoláról; 4,1 százalék pedig a gyerek barátaitól, iskolatársaitól. A média, illetve a tájékoztató kiadványok mint információt szolgáltató forrás kis arányban jelenik meg. További kérdéseink is ezt támasztják alá: a szülők nagy része (75%) nem vett részt az iskolák által szervezett bemutatkozón, inkább a barátoktól-ismerősektől, illetve a tanítóktól szerzi be a szükséges információkat. A felmérés egy másik fontos kérdésfelvetése a továbbtanulás nyelvére vonatkozott. A szülők többsége (92%) magyar nyelvű, 4 százalékuk pedig román tannyelvű osztályban szeretné továbbtaníttatni a gyermekét,

- **4. ábra.** Milyen kiadványt használtak az iskolaválasztásnál?

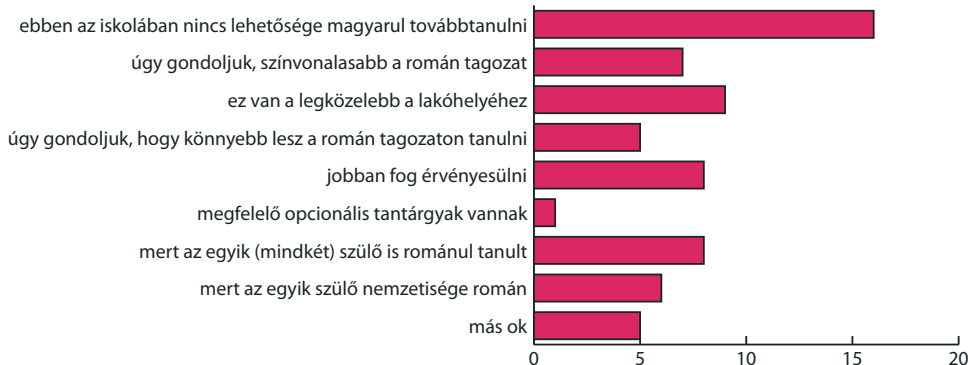

• 5. ábra. Miért választanák ezt az iskolát?

• 6. ábra Jövőtől milyen nyelvű osztályba szeretné továbbtaníttatni a gyermekét?

illetve szintén 4 százalék nyilatkozta azt, hogy még nem döntötte el. Akik román tannyelvű osztály mellett döntenek,

• 7. ábra Ha végül román tannyelvű osztály mellett döntenek, mi a fő oka?

elsősorban azért teszik, mert a jelenlegi iskolában nincs lehetőség magyarul továbbtanulni, másrészt mert az van a legközelebb a lakóhelyhez, illetve úgy gondolják, hogy a gyerek így jobban fog érvényesülni az életben.

Iskolai mobilitás

A továbbiakban azt mutatjuk be, hogy a szülők milyen iskolába szeretnék íratni jövőre a gyermeküket. Releváns következtetéseket csupán a kolozsvári iskolákra nézve tudunk megfogalmazni, ugyanis a megyebeli kisvárosok és falvak esetében a diákok elsősorban a település iskoláit választják. Kolozsváron viszont nagyon „központcentrikus” magatartás figyelhető meg. Hasonlóan a nyolcadik osztályosok magatartásához, a diákok választása inkább a belvárosi iskolákra, az úgynevezett „nagy múltú” tanintézményekre esik. (Báthory István Elméleti Líceum, Apáczai Csere János Elméleti Líceum, János Zsigmond Unitárius Kollégium, Brassai Sámuel Elméleti Líceum, Református Kollégium).

Nagymértékű iskolai mobilitás még nem figyelhető meg ezen az iskolai szinten, a tanulók többnyire (75%) ugyanabban az iskolában fognak továbbtanulni ötödik osztályban

is. Azok, akik más intézmény mellett döntenek (14, 4%), elsősorban azért választanak más iskolát, mert a jelenlegiben nincs magyar nyelvű ötödik osztály, illetve azért, mert román tagozatra szeretnék íratni gyermeküket (2, 5).

Kérdésünkre, hogy a lakónegyedben, illetve a településen van-e magyar ötödik osztály, a szülők 61 százaléka nyilatkozta, hogy igen, 39 százaléka válaszolt nemmel. A következő kérdésből kiderül, hogy nagy igény lenne a magyar nyelvű oktatásra, ugyanis ha indulna magyar 5. osztály a negyedben, illetve településen, akkor a szülők 65, 4%-a inkább oda íratná gyermekét. Egy másik fontos kérdés, amire

kutatásunk kitért: a szülők anyagi helyzete, illetve a gyerekek iskoláztatására vonatkozó jövőtervek. Szignifikáns összefüggés van az iskoláztatás költségeinek vállalása és az apa iskolai végzettsége között, azaz minél magasabb végzettséggel rendelkezik egy szülő (apa), annál hosszabb ideig tudja finanszírozni gyereke tanulmányait, illetve annál magasabb iskolai szintet szeretne biztosítani gyermekének. Összességében azt mondhatjuk, hogy az iskolaválasztási kalkuláció során a szülő arra összpontosít, hogy a gyereke elkerüljön minden olyan pozíciót, amely rosszabb az övéénél. A következő lapszámban az óvodások (hétévesek) szüleinek válaszait foglalkozunk össze.

PÉTER TÜNDE
főtanfelügyelő-helyettes

SZABÓ JÚLIA
a Kolozsvári Magyar Egyetemi
Intézet
kutató-szociológusa

Tehetséggondozás az óvodában

*„A gyermek esze nem üres edény,
mit meg kell töltenünk,
hanem egy láng, amit fel kell lobbantanunk.”*
(Eduard Claparède (1873–1940),
svájci pszichológus, pedagógus)

Minden gyermek tehetséges valamilyen területen; és nekünk, óvopedagógusoknak hivatásunk ezt a területet megtalálni, fejleszteni, erősíteni, tudatosítani bennük (a napi óvodai élet részeként). A táalentum olyan kincs, amellyel nagyon okosan kell bánni: sem elherdálni, sem túlzottan erőltetni nem szabad. Mint egy óvodáskorúnál mindenben, itt is a játék a legfontosabb, szem előtt tartandó szempont.

Szabadság, önállóság, igazi feladatok

Az óvónőnek oda kell figyelnie az esetlegesen felmerülő rész képesség-zavarra, az önértékelési vagy motivációs problémákra. És fontos, hogy az alkalmazandó feladatok feleljenek meg a gyermek intellektusának. Már hároméves kortól megismerhetjük a mozgás és az értelmi fejlettség jellemzőit a családdal való ismerkedés során, és időben tudunk megfelelően reagálni, sok esetben kellő ismeret birtokában elindulhat a megfelelő szenzoros környezet kialakítása. Óvodapedagógiai munkám során tapasztaltam, hogy a különösen kreatív gyermek is elsősorban játszik, azzal foglalkozik, amivel szeretne. És nekem, mint óvónőnek, kötelességem segíteni őt a továbbfejlődésben, fejlesztenem kell az erős oldalát, de a gyenge oldalait is (amelyek a fejlődését megnehezítik). Ezért olyan légkört alakítok ki körülötte, amely segíti személyiségének fejlődését. A gyermekek akkor is tanulnak, ha jól érzik magukat, olyasmit is megtanulnak, amit nem tanulási céllal adunk a kezükbe. A tárgyak, dolgok sokkal érdekesebbek lehetnek számukra például, ha megfordítjuk, szétszedjük, megszagoljuk és elképzeljük őket. A tehetséges gyermekek szeretik a szabadságot, az önállóságot, az igazi feladatokat. Ha valamelyik gyermek tehetsége kiugró, célszerű különfoglalkozások keretében, esetleg speciális óvodában továbbgondozni a táalentumát, éppen ezért fontos, hogy az ilyen, minden szempontból életbevágó döntések meghozatala előtt teljesen objektív képet alkossunk a kisgyerek tehetségének fokról.

Az óvodai tehetséggondozás céljai:

- **Fejleszteni a tehetségigéretes gyermek erős oldalát** (emlékezet, fantázia, logikus gondolkodás). A gyermek egy-egy területen rengeteg ismeretanyagot halmoz fel. Segítenünk kell, hogy ezeket az ismereteket elmélyíthesse. Nem az a cél, hogy idejekorán „kis tudós” legyen, hanem, hogy – a sokféle dolgot megismerve – kialakíthassa későbbi érdeklődési irányait. Célszerű minél több lehetőséget biztosítani a gyermekek számára; és játszsanak mindennekeftt: logikai társasjátékokat, dramatikus játékokat.

- **Erősíteni kell a gyermek tehetségével összefüggő gyenge területeket.** A tehetséges gyermek esetében problémák adódhatnak a pszichomotoros képességek, érzelmi-szociális

Híres csodagyerekek:

1. Wolfgang Amadeus Mozart (zene) – ötévesen már zenét szerzett, közel 600 művet komponált.
 2. Pablo Picasso (festészet) – Picador című festményét nyolcéves korában festette.
 3. Blaise Pascal (matematika, fizika) – 11 éves korában 23 pontban kidolgozta és összefoglalta az euklidészi matematika alapjait.
 4. Maria Gaetana Agnesi (matematika) – az olasz matematikus és filozófus kilencévesen egyórás szónoklatot szerzett és adott elő nyilvánosan.
 5. Jean Francoise Champollion (nyelvészet) – a francia nyelvész húszéves korára 11 nyelven beszélt.
 6. Neumann János (matematika) – a magyar matematikus hatéves korában nyolcjegyű számokkal osztott és szorozott fejben.
 7. Jehudi Menuhin (zene) – az orosz hegedűművész hároméves korában már hegedült.
 8. Lope de Vega (irodalom) – a spanyol író tízéves korában latin verseket fordított spanyolra.
 9. Carl Friedrich Gauss (matematika) – húszéves korára korszakalkotó felfedezéseket tett aritmetikából.
 10. Frederic Chopin (zene) – a lengyel zeneszerzőt második Mozartként emlegetik.
- +1 A kakkuktkojás: Albert Einstein: antitáalentum gyerekből korszakalkotó fizikus lett.

érettség (egyenlőtlen fejlődés) területén is. Mindenképpen olyan hiányosságokat kell a „gyenge” oldalon értenünk, amelyek a tehetség fejlődését megnehezítik vagy éppenséggel megakadályozzák. A gyermek esetleges gyenge oldalát mindenképpen diagnosztizálni kell (lehet, hogy ehhez logopédus, pszichológus segítségét kell kérni). A zenei, képzőművészeti vagy mozgásos foglalkozások szerencsésen egészíthetik ki az intellektuális irányultságot, segíthetik a gyerek érzelmi-szociális fejlődését akkor is, ha ezeken a területeken nem rendelkezik jó adottságokkal.

- *Olyan légkört alakítsunk ki a gyerek számára, amely őt elfogadja és segíti személyiségének fejlődését.*

A gyermeknek tisztában kell lennie saját értékeivel, de nem szabad túlbecsülnie azokat.

Egy-egy kiemelkedő képességű gyerek integrálásában segíthet néhány más, intellektuális téren talán nem olyan kiváló, de jó szociális készséggel rendelkező gyermek barátsága. Így a gyermekek azt is megérthetik, hogy nem csak az intellektuális kiválóság számít értéknek.

BEGE ROZÁLIA
a gyergyóalfalusi óvoda óvopedagógusa

Szász–Mihálykó Mária *Apokrif tankönyv* című munkájáról

Hogy láthassuk a fáktól az erdőt

Magyartanárok szakmai tanácskozáson gyakran viaskodnak a kudarc rémképével. Felpanaszolja, hogy a régi módon – vagy egyáltalán – olvasni már nem lehet, hogy a televízió és a számítógép előtt elkorcsosul, elhal a szó, csírájában hal meg a gondolat, még a szellemi termékek is gyorsfogyasztásra készülnek. Előre csomagoltan és sterilizálva. A videoklipek szédítő gyorsaságával, állóbüfében fogyasztjuk őket, mikor is élvezhetnénk így mindennapi „kulturális” javaink színét-ízét-zamatát? Mert a diákot is teljesítmény- és időkényszer stresszeli, akárcsak mindannyiunkat. A teljesítményt pedig a diák nem képességeiben, például a műértő olvasás élvezetében méri, ahogy azt a tanterv előírná, hanem jegyekben, vizsgákban, felvételikben, diplomákban. Mert ugyebár az oktatásnak, képzésnek az életre, a rá váró valós feladatok megoldására, az érvényesülésre kell felkészítenie. A diák időbeosztása pedig – kívülálló el sem tudja képzelni, mennyire – feszes. Még inkább feszes, szűkös benne a szabadidő részaránya (az értő olvasás is kvázi szabadidős tevékenység). A számítógépek valós virtualitású világából is kiemelkedik az internet újdonsatú varázsa. A diák a kortárs csoportok sokszor kétes elvárásainak, szórakozási szokásainak is igyekszik megfelelni, mindez szintén sok idejébe, „szabad” idejébe kerül.

A tanár az iskolában többnyire a saját szaktárgyát tartja szem előtt, erre esküszik, innen reméli munkája eredményét, elismerését. Versenyektől, díjaktól, helyezésektől. Alkalmi és esetleges a rálátása a kollégák szaktárgyaira. Már hogyne atomizálódna az iskola, hiszen „a tudományok is specializálódtak. Hol van már a természettel harmóniában élő ember egyértelmű világképe! Megrendült a biztonságba vetett hit, mert a változások, az események szinte követhetetlen ütemben sorakoznak. Szétesett az egységes világ...” Idézetünket Szász–Mihálykó Mária *Apokrif tankönyv* című munkájából vettük, abból a segédkönyvből, amelyet alcíme

szerint az irodalmi összefüggések jobb megértése céljából írt a szerző, középiskolások számára. Az összefüggések pedig önmagukban is a szétesettséget, az atomizálódást próbálják korrigálni. Hogy a fák után az erdőt is láthassuk újra. Érzelmesen és racionálisan, korszerűen és hagyományosan, a lehető legtávolabbi kiterjesztve tér és idő

- A tanár az iskolában többnyire a saját szaktárgyát
- tartja szem előtt, erre esküszik, innen reméli munkája
- eredményét, elismerését.
- Versenyektől, díjaktól,
- helyezésektől. Alkalmi és
- esetleges a rálátása a kollégák szaktárgyaira.

határait. Egységre törekszik, akárcsak a mítoszok, emberi civilizációnk hajnalán: „A mítoszok az ember kultúrájának magyarázataként egységes rendszerbe foglalták a világmindenséget, a közösséget és az egyént, valamint az anyag és a szellem működését. Világképükben a tudás tagolatlanul van jelen, ezért szokás a mítoszt komplex tudatformának is nevezni.”

Ismerve a szerző – székelyudvarhelyi magyartanár – díjakkal, kitüntetésekkel honorált drámapedagógiai munkásságát (korán elhunyt férjével a Népszínház alapítói között volt, majd országos diákszínjász-fesztiválokat szervezett, 5–6. osztályos tankönyvek társszerzője), a drámapedagógiától és a tankönyvirástól egyenes út vezetett az újabb szintézishez, a műelemző diákok figyelmét az irodalomoktatásban segédtudományokként használt más humántárgyakra is kiterjesztve. Ember és világ: mítoszok, szimbólumok, teremtéstörténetek, szent és profán, átlagember és beavatottak, alkotás-lélektan, esztétika, stílustörténet a magyar és a világirodalomban. Íme, Szász–Mihálykó Mária könyvének

tematikai kulcsszavai, mívesen is közerthető, diákok számára sem megérthető módon.

Tudóskodást, szakbarbárságot kerülő stílusban, részletezve és összehangolva. Bár a könyv súlypontja újra felfedező és történeti, jelenkorunkról is bőven esik szó benne. Lássunk egy beszédes példát: „A posztmodern ember nem érti a világot. Képtelen értékekben hinni, mert az értékek relatívvá váltak és könnyen változnak... Köldöknéző világ a posztmodern, és amit ábrázol, az kirakhatatlan puzzle... A posztmodernben az ember elvesztségét érezhetjük a dzsungel-világban. Az alkotó kóborol a dzsungelben, de nem látja az erdő szélét és nem találja az ösvényt.”

Szorosabban szakmai jelenről, szövegterületről és kommunikációról is szó van a könyvben, utóbbival már a szintetizáló drámapedagógia közelében járunk. A csoportmunkára javasolt témák is jórészt ilyen jellegűek. Szerzőnk a hetvenes évek elején végzett, mostanában visszavonuló tanárnemzedékhez tartozik, egy gazdag pedagógusi életpálya tapasztalatait is hasznosítja benne. Könyve szép példája – a mesterseges elzártág keserves évtizedei után – a lépéstartásnak, a felzárkózásnak, a szinkronizációnak az anyaországi oktatással. Ami viszont helyet kaphatott volna, az a médiakultúra, továbbá a kisebbségben történő irodalomoktatás sajátosságai. Hagyott még munkát a stafétabotot átvevő fiatalok számára is... Szász–Mihálykó Mária *Apokrif tankönyvét* diákoknak szánta, de ismerve a körülményeket, megtörténhet, hogy inkább az igényes olvasók kézikönyvévé válik vagy éppenséggel tanárok forgatják majd haszonnal mindennapi munkájukban.

Szász–Mihálykó Mária: *Apokrif tankönyv*. Kreatív Könyvkiadó, Marosvásárhely, 2008.

KRAJNÍK-NAGY KÁROLY
a mérai iskola
magyartanára

„Minden tantárgy hasznos, csak észre kell venni, mit tanulhatunk belőle”

Kedvenc tantárgyukról kérdeztük a máramarosszigeti Leöwey Klára Elméleti Líceum nyolcadikos diákjait.

Kedvenc tantárgyam az angol, 3 évig tanultam Görögországban, naponta különórákra jártam, és szinte minden nap beszéltem angolul. Most is használom, ha külföldiekkel beszélek, és mivel zenét is komponálok, a szövegkhez szintén kell az angol. *Rozsnyai Noémi*

A zene, mert nagyon jó a tanár, én pedig nagyon szeretem a zenét. Ha majd énekelni szeretnék, jól fogom alkalmazni, amit tanulunk. Szoktam is énekelni, meg szoktak kérni, hogy énekeljek előadásokon. Hegedülni 8 éve, zongorázni 4 éve tanulok, és szeretnék megtanulni gitározni. *Erdélyi Antónia*

Nekem a magyaróra a kedvencem. Talán, mert ez az anyanyelvem, ezt értem a legjobban, és általa tudom magam a legjobban kifejezni. Egyébként ha nagy leszek, vagy fényképész, vagy autóelektronika-szerelő leszek. *Jákob Ede*

Angol, mivelhogy szeretem tanulni, és szükség is lesz a jövőben az angol nyelvre. Egyébként főleg felhasználóként érdekel az angol, de nem kizárt, hogy nyelvelvételre megyek majd. *Görbe Rebeka*

Kedvenc tantárgyam a magyar, mert szeretem az irodalmat és a tanárnő kellemesség, könnyűvé teszi az órát. A zene is az egyik kedvencem, 8 éve járok hegedűórára. A zene nagyon fontos az ember életében. Mikor nagy leszek, asszisztensnő vagy zenetanár leszek. Zenetanár azért, mert szeretném, hogy mások is megérezzék a zene nyugtató erejét. De ha nem jön be, akkor postásnő leszek, mert az jól keres. *Pénzes Eunika*

Az én kedvenc tantárgyam a történelem, mert megtanulhatjuk a régi idők szokásait és kultúráit. Amikor előveszem, hamarabb megtanulom a leckét, mint más tantárgyagnál. Egyébként minden tantárgy hasznos a maga módján, csak észre kell venni, hogy mit tanulhatunk belőle. *Begy Renáta*

A kedvenc tantárgyam a földrajz, mert értem és mert tetszik. A történelem is érdekel. Érdekes, hogy szeretem a múltat. *Jóna Lukász*

Nagyon szeretem a tornaórát, mert oda kapcsolódik a foci. Már elképzeltem az életemet focistaként. *Kántor Árpád József*

A zene, mert nagyon szeretek énekelni és zenét hallgatni. Mikor zenét hallgatok, érzem, hogy kezdek megnyugodni és mintha lelkem egy időre a levegőbe menne. *Szaniszló Bettina*

Kedvenc tantárgyam a torna, mert gyakorlatokat végzünk, nem ülünk a padban és írunk meg olvasunk. Szeretem a magyart is, de nyelvtanból sok olyan dolgot tanulunk, amit az életben nem használunk fel, csak ha tanítók vagy tanárok leszünk. Ezeket a dolgokat egy mérnök, orvos, rendőr, tudós vagy elárúsító nem használja fel, mert nincs mire. A román-nál is ugyanaz a mese. Az irodalom még mondjuk, hogy fontos, mert fejleszti az emberek szókincsét, és erre szükség van. Egyébként azt hiszem, gyerekorvos lennék, mert türelmes vagyok az emberekkel, szeretem meghallgatni a gondjaikat, vágyaikat, és szeretnék segíteni rajtuk. *Nagy Elida*

A kedvenc tantárgyam a történelem, azért, mert érdekes a múlt. Egyébként még nem tudom, hogy mi akarok lenni, majd kiderül valamikor. *Simon Eduárd*

Én a biológiát szeretem, mert sokat tanulunk a virágokról. Amikor nagy leszek, a virágokkal szeretnék foglalkozni. *Török Tamás*

A kedvenc tantárgyam az oszióra, mert nem csinálunk semmit, csak beszélgetünk az oszi-val és az jó. *Pop Romeo*

Kedvenc tantárgyam a kémia és a fizika, asztrofizikával szeretnék foglalkozni. *Petrovai Mihály*

Történelem, mert beszél a múltról és érdekes. Rendőr szeretnék lenni, mert ahhoz kell tőri is, és én szeretek nyomozni. *Csiszár Dávid*

SZÖVEG ÉS FOTÓK • BALÁZS LÁSZLÓ

Iskolakezdési szorongások

Mikor óvodát választottunk a gyerekeink számára, az elsődleges szempont az volt, hogy biztonságban érezzük őket és biztosak legyünk abban: lelkiileg és testileg is megfelelően foglalkoznak velük. Emlékszem a szülői értekezletek egyikére, amikor az óvó néni az iskolába készülő gyerekek szüleivel az iskolakezdésről beszélgetett, és én legyintettem: „hol van az még?” Hát eljött.

Azt hiszem, nem én vagyok az egyetlen szülő, aki szorong kicsit a gondlattól, hogy szeptember 15-én becsengetnek és gyermekünk átlépi az iskola kapuit. Mi vár ott rá, ki vigyáz rá, kire számíthat, ha bajban van, lesz-e energiája egész nap töretlen kedvvel figyelni, igyekszik-e jól végezni a feladatokat, megfelel-e az elvárásoknak, amelyeket az iskola szinte az első pillanattól támaszt vele szemben?

Akárhogy is nézem, a reggelek már nem lesznek a régié, hiszen a megszokottnál korábban kell kelnünk, hogy legyen időnk a reggelire, no meg a város közúti „dugóinak” elkerülésére – az óvoda helyett immár iskolába visszük a nagyobbik gyereket, onnan pedig késni nem lehet... Nyilván a családunk minennapjait is gyökeresen megváltoztatja majd az új helyzet. Hiszen a hét minden napját az eddigieknél még következetesebben kell átgondolnunk: melyik szülő mit tud vállalni az adott héten, előzetesen számbavéve munkahelyi kötelességeit is. A másnapra való készülődés sem jelent kevesebb gondot, hiszen el kell készíteni a házi feladatot, ellenőrizni kell, hogy minden taneszköz rendben legyen és lehetőleg ne tompa hegyű ceruzával menjen a gyerek iskolába.

S mindezek mellett természetesen ott van a bizonyára sok iskolakezdő gyerek szüleit foglalkoztató kérdés: vajon jól döntöttünk, gyermekünk biztonságérzete és készségei fejlődése szempontjából a megfelelő iskolát választottuk-e? Talán ez volt az utolsó óvodai esztendő egyik legnehezebb dilemmája, erről beszéltünk leggyakrabban a családban és az iskoláskorba ért ovistársaink szüleivel. S mindannyiszor ugyanarra a következtetésre jutottunk: nincs egységes, „tudományosan megalapozott” recept, a döntésnek pedig nincs objektív mércéje. Barátaink, ismerőseink

tapasztalataira, az adott iskolára vonatkozó véleményünkre, a lehetséges tanító nénikkel és bácsikkal kapcsolatos konkrét és kevésbé konkrét tudásunkra, s nem utolsósorban a saját gyermekünk lényének, személyiségének az ismeretére voltunk-vagyunk hagyatkozva. Megannyi szubjektív szempont, amelyek érthető módon olykor elbizonytalanítják az iskolába készülő gyermek szüleit. Így aztán nem is csoda, hogy kellő „fogódzók” hiányában az erre vonatkozó beszélgetéseinket a férjem rendszerint azzal a mondattal szokta lezárni, hogy „a puding próbája az evés...”

- Nincs egységes, „tudományosan megalapozott” recept, a döntésnek pedig nincs objektív mércéje. Barátaink, ismerőseink tapasztalataira, az adott iskolára vonatkozó véleményünkre, a lehetséges tanító nénikkel és bácsikkal kapcsolatos konkrét és kevésbé konkrét tudásunkra, s nem utolsósorban a saját gyermekünk lényének, személyiségének az ismeretére voltunk-vagyunk hagyatkozva.

Közhelyszámba megy, hogy az iskola korúvá válás nagy lépés a gyermek életében, megszűnik gondtalan óvodásnak lenni és ettől a pillanattól számítva 15–20 évet tölt tanulással. A spontán, felszabadult játék helyét részben az igencsak rendszeres, napi feladatokat és határidőket jelentő betűvetés, számolás, nyelvtanulás váltja fel. Első osztályos gyermekeink életben a tanítási napok, a tanórák, a másnapi házi feladatok már kétségtelenül egy eleddig kevésbé ismert rendet, tervezést, felelősséget fognak meghonosítani. S bizonyára e tekintetben is könnyen érthető szülői szorongásunk: jóllehet gyermekünk iskolaérett, félő, hogy túlságosan kimeríti majd az új feladatkör, a megváltozott élethelyzet, s könnyen meglehet, hogy paradox módon az eddignél több pihenésre és

kikapcsolódásra lesz szüksége. S tépelődéseink sorában akarva-akaratlanul előkerül a mindennapjainkra oly jellemző teljesítménycentrikusság, versenyképesség gondolata is, az „aki nem tud küzdeni, az elpusztul” logikája. Vajon milyen korán kell elkezdeni a küzdelemre való felkészítést? Hogyan lehet ebben gyermeke segítségére a szülő? Mert a gyermekek ugye „kegyetlenek”, olykor kicsúfolják azokat, akik nem közülük valók, akik egy adott pillanatban valamilyen oknál fogva éppen nem tudnak felzárkózni vagy eleget tenni a közösség „elvárásainak”. Vagy a határozottság, a küzdelem helyett inkább együttműködésre kell sarkallnunk a gyermeket? S kételyeink, kérdőjeleink sorában talán az is ott van egy kicsit, hogy vajon nem esnek-e áldozatul gyermekeink az iskolák vagy akár a pedagógusok egymás közötti versengésének? Hisz a korunkra oly jellemző versenyhelyzetek alól az oktatási intézmények s az oktatók sem kivételek...

Az iskolakezdés tehát számtalan – részben megválaszolatlan – kérdéssorozatot vet fel bennünk. Mivel sorsát, pályáját is meghatározhatjuk ezáltal, vajon biztosan a megfelelő iskolát választottuk gyermekünk számára? Mi lesz, ha néhány hét iskolába járás után kedvetlen és csalódott lesz? Vagy kibírja-e azt a hat-nyolc órát, amelyet mozgásában korlátozva, ülve tölt? Mi lesz, ha majd kisőcske nyugodtan játszik a kertben vagy éppen mesét néz és neki fáradt kicsi kezével betűket kell írogatni vagy éppen verset kell tanulni? Megtalálja-e helyét gyermekünk új, ismeretlen iskolai közösségében, osztályában, sikerül-e barátságokat kötnie, jó szívvvel jár-e majd új társai közé? Még szerencse, hogy szorongásaink, kérdéseink sorába vitathatatlan tények is beférkőznek. Így például az, hogy szeptemberben gyermekünk minden bizonnyal első osztályos, kisiskolás lesz... Remélhetőleg nem oltja ki az iskola a gyermek természetes érdeklődését, alkotókedvét és nem rombolja majd az otthonról magával hozott képességeit.

TONK SZENDE

Öntözőköszöntő: a fiad a lányommal zokog

Idei húsvétunk a hagyományörzés jegyében telt, s mi tagadás, e tevékenység közben gyakran rájön az ember, hogy nem könnyű erdélyi magyar anyának lenni. Persze, belátom, az erdélyi magyar apáknak sem egyszerű ilyenkor, de ők a hagyományörzést (az többnyire mindegy, milyen hagyományt kell őrizni éppen) rendszerint több kisüstivel vagy falmellékivel kötik össze, s így talán kevésbé ragaszkodnak a formaságokhoz. (A kedves olvasóra bízom, hogy eldöntse, mi is értendő a formaság szó alatt.)

Marossárpatakon, ahol gyökereinkből táplálkozni kívántunk, bokrétát kapnak húsvétvasárnap este a lányok, s minthogy a népi értelmezés szerint minden nőnemű egyed lánynak minősül, ha még nem ment férjhez, de már megszületett, hétfő reggel háromévesünket is bokréták várták a kapun a szomszéd kislegényektől. (A bokrétákat a nagytakarítástól, tojásfestéstől, főzés-sütéstől új energiákat nyert erdélyi magyar anyák böngyörgetik üres óráikban krepp

papírból és fenyőágakból, az elvitel és a szögbeverés nehéz feladatát férjeik vállalják magukra.)

A lány visongott a virágdíszektől, már kora reggeltől ünneplőben feszengve vártuk a locsolókat. Mint megtudtuk, a sárpataki népi szokások íratlan kódexe szerint egy bokrétáért a legénynek a következőket kell összekészíteni egy átlátszó nejlonzacskóba: extra locsolópénz (pontos számadatok, leszögezett minimális pénzösszeg), öt piros tojás, csokinyuszi és csokitojás (pontos számadatok nélkül) és egy új vászonzsebkendő. Egy új rongyzsebkendő! Lehet, hogy egy mindenre felvértezett erdélyi lányos anya ropogós vászonzsebkendőket húz elő korondi mintás ünnepi tarisznyájából húsvétkor, karácsonykor, de akár gyümölcsoltó Boldogasszonykor is, ha úgy hozza jó sorsa, de mit tegyek én, a kevésbé vértess?

Javasoltam a papírzsebkendőt mint lehetséges alternatívát, mondván, hogy ugye, a zacskó is nejlon, meg egyébként is, talán ez is megfelel, ha könnyeznek, esetleg influenzások a fiúk – de kiderült, a hagyományörzés lényege a hagyományörzés, érvek és kérdések nélkül, ezért ez lehetetlen. Így értelmeztem, legalábbis. Nos, végül sikerült pár új, gyászjellegű zsebkendőt felkutatni a nagymama fiókjából, melyek kétségkívül vászonból voltak, nem vitás.

Ekként felkészülten, a megfelelés izgalmától kissé kimerülten várakoztunk tehát a kisleánnyal: hogy ne koszlódjon túl hamar össze (összekoszolódott) s el se fáradjon, tavaszi madárcsevejt hallgattunk, rügyeket kerestünk, tekergő gilisztákat szemléltünk távolról, fel-alá sétáltunk az udvaron, s megint előlről, egyre kókadtában, szinte hervadozva, no de soha jobbkor így, mint most, ugye.

A locsolók – bőrkabátos, jólvasalt apák, kezükben sürgősen himbálózó slusszkulccsal, és nyakkendő, megilletődött fiacskáik: no, most mondd a verset, Petike, otthon olyan szépen elmondta! – szinte kivétel nélkül a déli szieszta idején érkeztek. Talán ez lehetett az oka, hogy mindahányszor éktelen üvöltésbe kezdett az álmos és megviselt célszemély, ha locsoló közelített felé. Olykor egyszerre sírt hisztérikus felhanggal, az udvar két végébe rohanna locsolandó és locsoló, s nézett zavart félmosollyal, tanácstalan farkasszemet egy pillanatig lányos anya és fiús apa, hogy vajon most mi legyen: locsolkodjunk mégis vagy inkább vigasztaljunk? Vigasztaltunk, persze.

(Lehet, hogy erre előirányzott az a bizonyos zsebkendő?) Jövőre, reméljük, valamelyest azért csak locsolkodunk.

BOTHÁZI
MÁRIA

Vulkánkitörés és a francia forradalom

Az április közepén kezdődött izlandi vulkánkitörés, amely nagy mértékben befolyásolta az európai légi közlekedést, sok kérdést vetett fel a tudósok körében. A nem mindennapi környezeti és klimatikus jelenség kapcsán a szakértők újból felidéztek, hogy volt már hasonló eset Európa történetében: 1783-ban nemcsak Nagy-Britannia, hanem az északi félteke egyik legnagyobb környezeti és klimatikus katasztrófája következett be. A kétszáz évvel ezelőtti izlandi vulkánkitörésnek katasztrofális következményei voltak: az időjárás, mezőgazdasági és kereskedelmi károk az egész északi féltekét nagy mértékben érintették, és áttételesen a francia forradalom kirobbanásában is közrejátszottak. A kitörésre több hullámban, 1783. június 8. és 1784 februárja között került sor. A kiömlő láva és a felszabaduló gázok tönkretették Izland teljes mezőgazdaságát, és a sziget lakosságának legalább egynegyede halt meg az ezt követő éhínségben.

A vulkánkitörés következményei nemcsak őket érintették: a légkörbe került hamu a mai Norvégia, Hollandia, Franciaország, Németország, Olaszország, Spanyolország és Nagy-Britannia területére, illetve Észak-Amerikába, de még Egyiptomba is eljutott. A közlekedés is teljes mértékben lehetetlenné vált: az északi kikötőkben álló hajók nem futhattak ki, míg Európa mezőgazdaságát a folyamatos kitörések miatt egy különösen meleg nyár sújtotta. Az ezt követő tél sem kegyelmezett a lakosoknak: a rég nem látott hidegnek, majd az áradásokkal érkező tavasznak nagyon sok áldozata volt. Emellett a kitörésnek az ázsiai monszunidőszakra is hatása volt, és komoly éhínséget okozott Egyiptomban is. A kortársak feljegyzései szerint az ég sosem tiszta, hanem állandóan ködös volt, és a napról szóló leírások szinte pontosan megegyeznek azokkal a fotókkal, amiket idén áprilisban készítettek.

Az érintett területek mezőgazdasága évekig nem tudott talpra állni, és a környezettörténetesek véleménye szerint a kitörés miatti folyamatos éhínség lehetett a francia forradalom egyik közvetlen oka is.

Csoportképen Rimbaud ismeretlen arca

A felnőtt Arthur Rimbaud ismeretlen arcát mutatja meg egy most nyilvánosságra hozott fénykép, amelyre egy bolhapiacra bukkant rá két párizsi könyvkereskedő. Eddig ez az 1880-as évek elején készült, fekete-fehér fotó az egyetlen, amelyen világosan kivehetők a 19. századi francia szimbolista költő felnőttkori arcának jellegzetes vonásai. A felvételt április közepén mutatták be az antik könyvek párizsi szalonján, ez a költőről készült nyolcadik ismert kép. A felvételen *A részeg hajó* és a *Színvázlatok* költője hat másik személy társaságában ül az ádeni Univers hotel teraszán, Jemenben. A szenzációs felvételre mintegy harminc másik, Ádenben készült fotó között akadt rá Jacques Desse és Alban Caussé könyvkereskedő. A kép különlegessége, hogy a hiányzó láncszemet jelenti Etienne Carjatnak a 17 éves költőt ábrázoló híres fotója és négy másik „önarckép” között, amelyet Rimbaud már nagyon rossz állapotban készített magáról a halála előtt. Az 1854-ben született Rimbaud kamaszként zseniális és korán érő költő volt, Victor Hugo a „gyermek Shakespeare-nek” nevezte, de 20 évesen abbahagyta az írást, hogy azután kalandorként éljen tovább Afrikában és Arábiában. „Rimbaud felnőttkori arca sem a Carjat fotóján halhatatlanná tett 17 éves költő, sem a kísértetiesen lesóványodott fegyenc, ahogyan a halála előtt készült, nagyon elmosódott kép mutatja” – mondta Lefrere. „Megjelenése szinte zavaró intenzitású. Ez az igazi Rimbaud, a személyiség a maga földi valójában, aki menekül az objektív elől és olyan, ahogyan senki sem ismerte, még Verlaine sem” – tette hozzá, a kamasz költő társára, egy másik francia poétára utalva. A fotó hitelességét az az is megerősítette, hogy több kutatást is végeztek arról, milyen környezetben és francia ajkú társaságban élt Rimbaud a jemeni Ádenben és az etiópiai Hararban, ahova 1880-ban érkezett, és ahol egy kereskedelmi ügynökséget vezetett, elefántcsonttal, kávéval, bőrrel és arannyal üzletelt. Rimbaud 1891-ben a dél-franciaországi Marseille-ben halt meg 37 évesen, miután a jobb térdében keletkezett daganat miatt amputálták a beteg lábát.

Bizalom, bizalmatlanság, ismeretlenek

Német és amerikai kutatók kiderítették, miért vagyunk olyan bizalmatlanok idegenekkel szemben, holott semmilyen bizonyítékunk nincs arra, hogy okkal tesszük-e ezt. Detlef Fetchenhauer, a kölni egyetem szociálpszichológusa és a New York-i Cornell egyetemen dolgozó kollégája, David Dunning kísérleti eredményeiről a *Psychological Science* című szaklapban számoltak be.

A tudományos kísérlet során egy befektetési játék keretében a kísérleti alanyok pénzt kaptak, amelyet megtarthattak, illetve továbbadhattak olyan személyeknek, akiket csak videofelvételen láttak. Amennyiben befektették a pénzt, az megsokszorozódott. Minden egyes játékpártner esetében el kellett döntenie a résztvevőknek, hogy vajon az a megfialt pénz felét visszaadja-e, vagy sem. A kísérlet elején a résztvevők túlzottan gyanakvóan viselkedtek, csupán partnereik mintegy felére bízták rá pénzüket, pedig azok több mint háromnegyede megbízhatónak bizonyult volna. Ezután az egyik csoporttal minden esetben közölték döntésük helyességét, akkor is, ha nem adták oda pénzüket, pedig az jó kezekbe került volna. Ez a részecsoprt a kísérlet folyamán lassacskán megtanult jobban bízni játékos társaiban. Amennyiben azonban csak a rossz döntéseikkel szembesültek, mint a valós életben, az elszalasztott lehetőségekkel nem, továbbá is szkeptikusak maradtak. Ugyanakkor az embertársakba vetett hit bőséges jutalommal járt: a többiekben inkább megbízó csoport tagjai jóval több pénzre tettek szert a kísérlet végére.

Korábbi kutatásokból is ismeretes volt, hogy az emberek gyakran túl gyanakvóak, és ez sokszor gazdasági hátrányukra válik. Alábecsülik, milyen gyakran részesülhetnek segítségben, és túlbecsülik, mennyire hajtja embertársaikat önös érdek. Fetchenhauer és Dunning eredményei most megtalálták ennek egyik okát: a bizalmatlanság miatt elszalasztott lehetőségekről az élet nem ad információt, csak a bizalomból fakadó átverésekre, az információ így erősen egyoldalú.

Külön helyek magyar diákoknak a bukaresti rendőrakadémián

A kormány döntése értelmében idén először magyar anyanyelvű diákok számára is külön helyeket biztosítanak a bukaresti rendőrakadémián. A belügyminisztérium 37 magyar rendfenntartói helyet hagyott jóvá magyaroknak, 15 helyet pedig a roma kisebbség számára. Az RMDSZ szerint fontos előrelépést jelent, hogy a koalíciós kormánypartner demokraták elfogadták: anyanyelvű rendfenntartók legyenek a magyarlakta településeken. A magyarok lakta területeken igen fontos és szükségszerű lenne a magyar nyelvet beszélő rendfenntartó. Az Alexandru Ioan Cuza Rendőrakadémián 15 közrendőri, 4 határőri, 8 csendőri, 5 tűzoltói, 3 börtönőri és 2 irattárosi helyet biztosítanak a magyar anyanyelvű jelentkezők számára. Felvételi kritériumok:

- kötelező korhatárok: 18 és 27 év
- egy orvosbizottság vizsgálata, valamint egy pszichológiai alkalmassági vizsgálat
- kötelező testmagasság: fiúk esetében 165 cm, lányoknál 160 cm
- tornagyakorlatok vizsgálata (50 méteres sprint, 1000 méteres távfutás, 7 méteres medicinlabda-dobás)

- írásbeli vizsga román történelemből
- írásbeli vizsga román nyelvből
- idegennyelv-vizsga.

Módosítások a fejkvótarendszer ügyében

A kormány módosította az egy diákra jutó oktatási kiadások szintjét: 65 millió lej utal a bentlakások és kantinek fenntartására, 80 millió lej a szak- és vokacionális (hivatási) középiskolák, valamint a Step-by-Step iskolák számára. A vokacionális (hivatási) iskolák optimális működése érdekében a kormány megemelte az egy tanuló főre eső oktatási kiadások értékét. Módosították a fejkvótarendszert a líceumi oktatást illetően: differenciált értékeket szabtak meg az iskolák profilja szerint. A módosítás előtt a hivatási iskolák elemi tagozatán az egy tanulóra jutó oktatási támogatás 2555 lej volt városon és 3056 vidéken. Az új határozat értelmében elkülönítik a zene és nem zene profilú elemi tagozatokat, így 4571 lej/ tanuló összeget alkalmaznak a zenei elemi oktatásban és 2742/ tanuló a művészeti nevelés és zene profilú oktatás esetében. A zene líceumokban majdnem

kétszeresére emelték az egy tanulóra jutó oktatási kiadásokat: 3272/tanuló lejről 6285/tanuló lejre városon és vidéken is. A Step-by-Step programmal működő iskolákban az egy tanulóra eső oktatási kiadások értéke 4057 lej lesz. A módosítások annak eredményeként történtek, hogy március végén a vokacionális líceumok tanárai tiltakoztak az alkalmazott fejkvótarendszert illetően, és nem értettek egyet azzal, hogy az egyéni zenei tanítást csoportos oktatásra cseréljék.

Az erdélyi tudományosság jövője

Az országos szintű Tudományos Diákkörök Erdélyi Konferenciája alapja az interdiszciplinaritás. Erdély bármelyik líceumból jelentkezhetnek diákok kutatómunkával a különböző témakörökben: biológia, fizika, földrajz és környezettudományok, irodalom és művészettörténet, kémia-matematika-informatika, néprajz, társadalomtudományok és történelem. Az idén a Tudományos Diákkörök Erdélyi Konferenciáját (TUDEK) Csíkszeredában, a Kós Károly Építészeti Szak-középiskolában szervezik november 26–28. között.

• Pályáz(z)atok •

III. Euphoria Nyári Intenzív Tánc tábor

Pályáztató: Csík Terület Ifjúsági Tanácsa (CSTIT)
Határidő: 2010. július 30.

A csíkszeredai Szakszervezetek Művelődési Háza és a Csík Terület Ifjúsági Tanácsa az Euphoria Tánciskola együttműködésével 2010. július 30. és augusztus 8. között harmadik alkalommal szervezi meg az Euphoria Nyári Intenzív Tánc táborát.

A tíznapos táborban idén négy különböző stílusú kurzusra jelentkezhetnek az érdeklődők, akik nemzetközileg elismert oktatóktól tanulhatnak: Orlando Haridas (Németország) – salsa, Tenki Tamás (Magyarország) – musical, Schindele Dóra (Magyarország) – street jazz/hip-hop és Szabó Norbert (Magyarország) – break dance.

A tánc tábor az utolsó napon ünnepi gálával zárjuk. Ebben az évben a gálaműsor a Csíkszereda Városnapok utolsó napjára esik.

A Nyári Intenzív Tánc tábor nagyon jó lehetőség nemcsak a fiatalságnak és nem csupán a táncosoknak, hanem a mozgás és kultúrálódás iránt érdeklődők egész csoportjának, hogy új táncokat tanulhassanak, kikapcsolódjanak és szórakozzanak.

Workshopok árai:

- 1 kurzus: 170 lej/fő
- 2 kurzus: 220 lej/fő
- 3 kurzus: 270 lej/fő
- 4 kurzus: 320 lej/fő

Napijegy ára: 50 lej/fő

Jelentkezés: egy jelentkezési ív kitöltésével, július 30-ig

Információk:

0741-662453 (Antal Boglárka Klaudia – programfelelős)

30 éves a *Szivárvány* gyermeklap

A *Szivárvány* gyermeklap 30. évfordulóját ünneplő nyolc nagytalálkozóra a gyermeklap leghűségesebb terjesztői, óvónők, tanítónők és összesen 7000 gyermekolvasó kapott meghívót. A népes közönséget Csípike, Kukucsí, tehetséges *Szivárvány*-olvasók és Gryllus Vilmos szórakoztatja.

- Nagyvárád

- Szatmárnémeti

- Kolozsvár

- Marosvásárhely

- Székelyudvarhely

- Gyergyószentmiklós

- Csíkszereda

- Kézdivásárhely

„Számunkra a *Szivárvány* az újság, a játék,
a mese, az együttlét anyával.”

30
éves a

Szivárvány
gyermeklap

2010. május 4–7.

www.napsugar.ro

Kedves pedagógusok, jövődőbeli szerzők!

A *Communitas Alapítvány* által kiadott *Magyar Közoktatást* együtt szerkesztjük az olvasókkal, sok figyelemfelkeltő, gondolatébresztő írást kapunk pedagógusoktól, szülőktől egyaránt. Továbbra is helyet szeretnénk adni a lap hasábjain a pedagógusok, oktatási szakemberek, szülők és diákok konstruktív véleményének, az oktatást érintő problémák felvázolásának és természetesen a megoldáskeresésnek.

Kérjük, írjanak véleményanyagot a következő témákban: Tantárgyam és diákjaim — sikerélmények és buktatók az oktatásban,
Az információátadástól a kreativitásra nevelésig,
Várjuk írásait az mko@communitas.ro e-mailcímre.
Eredményes munkát és kitartást kívánunk:
A Magyar Közoktatás szerkesztősége

Kiskereskedelmi ár (50 példány alatt): 3,5 lej/szám, 35 lej 2010 március–decemberére
Nagykereskedelmi ár (50 példány fölött): 3 lej/szám, 30 lej 2010 március–decemberére

Megrendeléseiket az mko@communitas.ro e-mailcímen, a 0264-44-14-01-es telefonszámon vagy postán fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația *Communitas*, Str. Republicii, nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, Jud. Cluj.
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító (Cod fiscal): 10411135

A havilapot postai úton vagy a megyei tanfelügyelőségeken keresztül juttatjuk el Önhöz. A lap ellenértékét postai utalvánnyal vagy banki átutalással kérjük az alábbi bankszámlaszámra utalni. A megrendelés bármelyik formája (szelvény, telefon, e-mail) csak az átutalási bizonylat számával együtt érvényes. (Az átutalási bizonylaton szerepeljen a megrendelő neve és a kifizetés jogcíme.)

Kiadja a *Communitas Alapítvány* • Főszerkesztő: Kiss Judit
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Demeter Zsuzsa
Felelős kiadó: Lakatos András
Telefon: 0040-264-44-14-01
e-mail: mko@communitas.ro
Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația *Communitas*, Str. Republicii, nr. 60. 400489
Cluj-Napoca, Jud. Cluj

9

Iskola és kultúra

A Kárpát-medence legjobb számolói versengtek – Végh Balázs írása a Szatmárnémetiben rendezett nemzetközi matematikaversenyről

5

6

18

Óvoda

Tehetséggondozás az óvodában – Bege Rozáliának, a gyergyóalfalusi óvoda óvópedagógusának írása

Iskola és kultúra

Rajz, zene, színvonalas iskola – Forró Gyöngyvér írása a csíkszeredai művészeti oktatás negyvenéves évfordulójáról

Iskola és kultúra

Ihlet, egyéni olvasat, többlettudás – Tókos Ibolyának, a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium magyartanárának írása a Mikes Kelemen tantárgyversenyről

19

Tanárszemmel

Hogy láthassuk a fáktól az erdőt – Krajnik-Nagy Károlynak, a mérai iskola magyartanárának írása Szász-Mihálykó Mária Apokrif tankönyv című munkájáról

7

8

20

Diákszemmel

„Minden tantárgy hasznos, csak észre kell venni, mit tanulhatunk belőle” – a máramaroszi Leöwey Klára Elméleti Líceum diákjainak véleménye

Térkép

Mi leszel, ha nagy leszel? – Jánossy Alíz írása a Hargita megyei iskola- és pályabörzéről

Iskola és kultúra

Az olvasóvá nevelés szolgálatában – Ciavoiné Létei Andrea Hajnalkának, az élesdi iskola tanítónőjének írása a Lugosi Mihály Szépolvasó Versenyről

21

Szülői szemmel

Iskolakezdesi szorongások – Tonk Szende írása

10

14

22

Magánterület

Öntözőköszöntő: a fiad a lányommal zokog – Botházi Mária írása

Lélekjelenlét

Beilleszkedési nehézség és hatalmi harc – Kiss Judit beszélgetése Keresztesi Polixéna iskolapszichológussal

Portré

A matematika sok mindenre megtanít – Rostás-Péter Emese beszélgetése József Álmos nyugalmazott sepsiszentgyörgyi tanárral

24

Hírszolgálat Pályázatok